

Ocena stanu sanitarnego miasta Chorzów
za rok 2018

Spis treści :

<i>Epidemiologia</i>	<i>str.4</i>
<i>Higiena Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku</i>	<i>str.32</i>
<i>Higiena Komunalna i Środowiska</i>	<i>str.36</i>
<i>Higiena Pracy</i>	<i>str.54</i>
<i>Higiena Dzieci i Młodzieży</i>	<i>str.63</i>
<i>Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny</i>	<i>str.66</i>
<i>Oświata Zdrowotna</i>	<i>str.72</i>

CHORZÓW

Miasto na prawach powiatu, położone w południowej Polsce, na Płaskowyżu Bytomsko – Katowickim będącym częścią Wyżyny Śląskiej, na terenie Górnego Śląska, na obszarze obejmującym Górnośląski Okręg Przemysłowy. Miasto leży nad rzeką Rawą, sąsiaduje z: Katowicami, Rudą Śląską, Bytomiem, Piekarami Śląskimi, Siemianowicami i Świętochłowicami.

Dzielnicami Chorzowa są:

- Centrum,
- Chorzów II,
- Chorzów Stary,
- Chorzów Batory.

Miasto Chorzów zajmuje powierzchnię **33,50 km²**

W roku 2018 zamieszkiwało je - **108 668 osób**

Epidemiologia

Na terenie miasta Chorzowa w roku 2018 zarejestrowano zachorowania na następujące choroby zakaźne :

Lp.	Jednostka chorobowa	liczba zach.	wsk.zap.
1.	Salmonelloza :		
-	zatrucia pokarmowe	17	15,64
-	inne zakażenia pozajelitowe	1	0,92
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe ogółem :		
-	wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	8	7,36
-	wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	66	60,74
-	nie określone	8	7,36
3.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	9	47,02
4.	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe :		
-	nieokreślone	1	0,92
5.	Lamblioza	6	5,52
6.	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe ogółem :		
-	wywołane przez rotawirusy	114	104,91
-	wywołane przez norowirusy	28	25,77
-	inne określone	14	12,88
-	nie określone	37	34,05
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	97	89,26
8.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu - ogółem	26	23,93
-	w tym dzieci o lat 2	5	26,12
9.	Mikobakteriozy – inne i BNO	1	0,92
10.	Listerioza	2	1,84
11.	Krzusiec	4	3,68
12.	Płonica (szkarlatyna)	66	60,74
13.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> :		
-	róża	15	13,8
14.	Legionelloza - choroba legionistów	1	0,92
15.	Kiła :		
-	wczesna	6	5,52
-	inne postacie kiły i kiła nieokreślona	3	2,76
16.	Rzeżączka	1	0,92
17.	Borelioza z Lyme	16	14,72
18.	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień	14	12,88
19.	Ospa wietrzna	641	589,87
20.	Wirusowe Zapalenie Wątroby :		
-	typu A	7	6,44
-	typu B - przewlekłe	27	24,85
-	typu C wg definicji przypadku – 2014r.	17	15,64
21.	AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności	3	2,76
22.	Nowo wykryte zakażenia HIV	11	10,12
23.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	3	2,76
24.	Malaria (zimnica)	1	0,92
25.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna :		
-	inna określona i nieokreślona	1	0,92
26.	Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna :		
-	posocznica	1	0,92
-	inna określona i nieokreślona	1	0,92
27.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu		
-	inne określone	1	0,92
28.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	2	1,84
29.	Grypa J10 - J11 potwierdzona badaniami - ogółem	6	5,52
-	u dzieci w wieku 0-14 lat	3	2,76
30.	Grypa, zachorowania grypopodobne, ostre zakażenia dróg oddechowych - ogółem	52883	48664,74
-	u dzieci w wieku od 0-14 lat	25612	23569,04
31.	Gruźlica	31	28,53

Liczba ludności m. Chorzowa : 108668

Liczba dzieci do lat 2 - 1914

Oceniając sytuację epidemiologiczną miasta Chorzowa w roku 2018 można stwierdzić, że w porównaniu z rokiem 2017 zmniejszyła się liczba zachorowań i wskaźniki zapadalności na:

- Inne bakteryjne zakażenia jelitowe:
  - wywołane przez *Clostridium difficile* o 82 zachorowania (wsk.zap. 60,74)
  - nie określone o 3 zachorowania (wsk.zap. 7,36)
- Lamblioza o 1 zachorowanie (wsk.zap. 5,52)
- Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe:
  - wywołane przez rotawirusy o 37 zachorowań (wsk.zap. 104,91)
  - inne określone o 8 zachorowań (wsk.zap. 12,88)
- Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 o 11 zachorowań (wsk.zap. 89,26)
- Biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu – ogółem o 9 zachorowań (wsk.zap. 23,93)
- Krztusiec o 2 zachorowania (wsk.zap. 3,68)
- Choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes* - róża o 2 zachorowania (wsk.zap. 13,8)
- Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień o 4 zachorowania (wsk.zap. 12,88)
- Ospa wietrzna o 4 zachorowania (wsk.zap. 589,87)
- WZW typu C wg definicji przypadku 2014 o 5 zachorowań (wsk.zap. 15,64)
- Świnka o 5 zachorowań (wsk.zap. 2,76)
- Grypa J10-J11 potwierdzona badaniami - ogółem o 1 zachorowanie (wsk.zap. 5,52)
  - u dzieci w wieku 0-14 lat o 1 zachorowanie (wsk.zap. 2,76)

Zwiększyła się liczba zachorowań i wskaźniki zapadalności na:

- Salmonelloza:
  - zatrucia pokarmowe o 1 zachorowanie (wsk.zap. 15,64)
  - inne zakażenia pozajelitowe o 1 zachorowanie (wsk.zap. 0,92)
- Inne bakteryjne zakażenia jelitowe:
  - wywołane przez *E. coli* biegunkotwórczą o 5 zachorowań (wsk.zap. 7,36)
- Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 o 3 zachorowania (wsk.zap. 47,02)
- Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe:
  - wywołane przez norowirusy o 21 zachorowań (wsk.zap. 25,77)
  - nie określone o 17 zachorowań (wsk.zap. 34,05)
- Biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 o 1 zachorowanie (wsk.zap. 26,12)
- Mikobakteriozy – inne i BNO o 1 zachorowanie (wsk.zap. 0,92)
- Listerioza o 1 zachorowanie (wsk.zap.1,84)
- Płonica o 37 zachorowań (wsk.zap. 60,74)
- Legionelloza – choroba legionistów o 1 zachorowanie (wsk.zap. 0,92)

- Kiła:
  - wczesna o 2 zachorowania (wsk.zap. 5,52)
- Borelioza z Lyme o 6 zachorowań (wsk.zap. 14,72)
- WZW typu B- przewlekłe o 8 zachorowań (wsk.zap. 24,85)
- AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności o 2 przypadki (wsk.zap. 2,76)
- Nowo wykryte zakażenia HIV o 5 przypadków (wsk.zap. 10,12)
- Malaria o 1 przypadek (wsk.zap. 0,92)
- Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae, inwazyjna – inna określona i nieokreślona o 1 zachorowanie (wsk.zap. 0,92)
- Choroba wywołana przez Haemophilus influenzae, inwazyjna:
  - posocznica o 1 zachorowanie (wsk.zap. 0,92)
  - inna określona i nieokreślona o 1 zachorowanie (wsk.zap. 0,92)
- Grypa zachorowania grypopodobne, ostre zakażenia dróg oddechowych o 2357 zachorowań (wsk.zap. 48664,74)
  - u dzieci w wieku od 0-14 lat o 2392 zachorowań (wsk.zap. 23569,04)
- Gruźlica o 6 zachorowań (wsk.zap. 28,53)

Nie rejestrowano zachorowań na: odrę, czerwonkę, błonicę, tężec, OPW.

1.1. Choroby o etiologii wirusowej:

- ospa wietrzna - 641 zachorowań (wsk.zap. 589,87)
- świnka - 3 zachorowania (wsk.zap. 2,76)
- grypa - 52883 zachorowania (wsk.zap. 48664,74)
  - u dzieci w wieku od 0 – 14 lat - 25612 zachorowań (wsk.zap. 23569,04)
- WZW typu A - 7 zachorowań (wsk.zap. 6,44)
- WZW typu B - 27 zachorowań (wsk.zap. 24,85)
- WZW typu C wg definicji 2014 - 17 zachorowań (wsk.zap. 15,64)
- wirusowe zakażenia jelitowe ogółem - 193 zachorowania (wsk.zap. 177,6)
- grypa J10-J11 ogółem - 6 zachorowań (wsk.zap. 5,52)

1.1.1. Ospa wietrzna

Zarejestrowano **641** zachorowań, o **4 zachorowania mniej** niż w roku 2017 (327 zachorowań u płci męskiej, 314 zachorowań u płci żeńskiej).

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupach wiekowych:

- 0 – 4 lat - 372 zachorowania
- 5 – 9 lat - 203 zachorowania
- 10 – 14 lat - 17 zachorowań
- 30 – 34 lat - 11 zachorowań

Najwięcej zachorowań rejestrowano w miesiącach:

Styczeń – 243 zachorowania

Luty – 122 zachorowania
Marzec – 67 zachorowań
Maj – 52 zachorowania

Zachorowało 6 dzieci zaszczepionych p/ospie jedną dawką i 1 dziecko dwoma dawkami.

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2014 (1140,14) - najmniejszy w roku 2015 (340,75).

1.1.2. Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)

Zarejestrowano 3 zachorowania, o 5 zachorowań mniej niż w roku 2017 (2 zachorowania u płci męskiej, 1 zachorowanie u płci żeńskiej).

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych:

5 – 9 lat – 1 zachorowanie
10 – 14 lat – 1 zachorowanie
35 – 39 lat – 1 zachorowanie

Zachorowania wystąpiły w miesiącach:

Styczeń – 1 zachorowanie
Kwiecień – 1 zachorowanie
Październik – 1 zachorowanie

Zachorowały 2 osoby zaszczepione p/śwince: 1 osoba jedną dawką i 1 osoba dwoma dawkami.

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2015 (10,93) - najniższy w roku 2018 (2,76).

1.1.3. Grypa

Zgodnie z definicją przyjętą na potrzeby nadzoru nad chorobami zakaźnymi w krajach Unii Europejskiej zarejestrowano 52883 zachorowań, o 2357 zachorowań więcej niż w roku 2017.

Chorowało 25612 dzieci w wieku od 0-14 lat, tj. o 2392 zachorowania więcej niż w roku 2017.

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku sprawozdawczym (48664,74) – najmniejszy w roku 2016 (44039,19).

1.1.4. Wirusowe zapalenie wątroby typu A

Zarejestrowano 7 zachorowań na WZW typu A (B15), taką samą ilość zachorowań zarejestrowano w 2017 roku (5 zachorowań u płci męskiej, 2 zachorowania u płci żeńskiej).

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych:

15 – 19 lat	-	1 zachorowanie
45 – 49 lat	-	1 zachorowanie
65 – 74 lat	-	1 zachorowanie
20 – 24 lat	-	2 zachorowania
35 – 39 lat	-	2 zachorowania

Najwięcej zachorowań wystąpiło w miesiącu lutym - 4 zachorowania.

Wszystkie osoby chore nie były szczepione szczepionką p/WZW A.

1.1.5. Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Zarejestrowano 27 zachorowań na WZW typu B i BNO (B 18.1) o 8 zachorowań więcej niż w roku 2017 (14 zachorowań u płci męskiej, 13 zachorowań u płci żeńskiej).

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych:

40 – 44 lat	-	10 zachorowań
25 – 29 lat	-	4 zachorowania
50 – 54 lat	-	4 zachorowania
30 – 34 lat	-	2 zachorowania
45 – 49 lat	-	2 zachorowania
60 – 64 lat	-	2 zachorowania
65 – 74 lat	-	2 zachorowania
20 – 24 lat	-	1 zachorowanie

Wszystkie osoby z bliskiego kontaktu z chorym informowane były na piśmie o możliwości zaszczepienia się p/WZW typu B nieodpłatnie (zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych).

W roku 2018 p/WZW B zaszczepiono ogółem:

- noworodków	-	792
- pracowników służby zdrowia	-	2
- z otoczenia chorego i nosiciela	-	4
- osoby z przewlekłym uszkodzeniem wątroby (HCV)	-	7
- inne osoby	-	755
- inne osoby przewlekle chore o wysokim ryzyku	-	3

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2014 (32,62) – najmniejszy w roku 2017 (17,4).

1.1.6. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

Zarejestrowano 17 zachorowań na WZW typu C przewlekłe (B18.2), o 5 zachorowań mniej niż w roku 2017 (6 zachorowań u płci męskiej i 11 zachorowań u płci żeńskiej).

Zgodnie z obowiązującą definicją przypadku w roku sprawozdawczym wszystkie przypadki zachorowań na WZW typu C przewlekłe zakwalifikowano wg definicji 2014r.

Zachorowania rejestrowano w grupach wiekowych:

35 – 39 lat	-	4 zachorowania
65 – 74 lat	-	3 zachorowania
30 – 34 lat	-	2 zachorowania
55 – 59 lat	-	2 zachorowania
5 – 9 lat	-	1 zachorowanie
25 – 29 lat	-	1 zachorowanie
40 – 44 lat	-	1 zachorowanie
45 – 49 lat	-	1 zachorowanie
50 – 54 lat	-	1 zachorowanie
75 lat i więcej	-	1 zachorowanie

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2014 (26,28) – najmniejszy w roku sprawozdawczym – (15,64).

Poradnia Hepatologiczna zarejestrowała: 12 nowych zachorowań na WZW typu B i 20 nowych zachorowań na WZW typu C.

1.1.7. Wirusowe zakażenia jelitowe, ogółem:

W roku sprawozdawczym zarejestrowano:

- 114 zachorowań na zakażenie jelitowe wywołane przez rotawirusy, o 37 zachorowań mniej niż w roku 2017 (59 zachorowań u płci męskiej, 55 zachorowań u płci żeńskiej) (wsk.zap. 104,91),
- 28 zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy o 21 zachorowań więcej niż w roku 2017 (17 zachorowań u płci męskiej, 11 zachorowań u płci żeńskiej) (wsk.zap. 25,77),
- 14 zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe inne określone o 8 zachorowań mniej niż w roku 2017 (9 zachorowań u płci męskiej, 5 zachorowań u płci żeńskiej) (wsk.zap. 12,88),

- 37 zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe nie określone o 17 zachorowań więcej niż w roku 2017 (19 zachorowań u płci męskiej, 18 zachorowań u płci żeńskiej) (wsk.zap. 34,05).
- **97 zachorowań** wystąpiło w grupie wiekowej do lat 2

Najwięcej zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe rejestrowano w I, II i IV kwartale roku sprawozdawczego.

1.1.8. Grypa J10 - J11 ogółem

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 6 zachorowań na grypę typu A (3 zachorowania u płci męskiej i 3 zachorowania u płci żeńskiej) (wsk. zap. 5,52).

Zachorowania zarejestrowano w grupach wiekowych:

- 0 – 4 lat - 3 zachorowania
- 65 – 74 lat - 2 zachorowania
- 75 lat i więcej - 1 zachorowanie

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku sprawozdawczym (48664,74) – najmniejszy w roku 2016 – (44039,19).

1.2. Choroby o etiologii bakteryjnej

- borelioza z Lyme	- 16 zachorowań (wsk.zap. 14,72)
- krztusiec	- 4 zachorowania (wsk.zap. 3,68)
- płonica	- 66 zachorowań (wsk.zap. 60,74)
- zatrucia pokarmowe	- 17 zachorowań (wsk.zap. 15,64)
- gruźlica	- 31 zachorowań (wsk.zap. 28,53)
- inne bakteryjne zakażenia jelitowe	- 82 zachorowania (wsk.zap. 75,45)
- róża	- 15 zachorowań (wsk.zap. 13,8)
- biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO	- 26 zachorowań (wsk.zap. 23,93)
- listerioza	- 2 zachorowania (wsk.zap. 1,84)

1.2.1. Borelioza z Lyme

Zarejestrowano 16 zachorowań na Boreliozę z Lyme (wsk zap. 14,72) o 6 zachorowań więcej niż w roku 2017 (7 zachorowania u płci męskiej, 9 zachorowań u płci żeńskiej).

Zachorowania rejestrowano w grupach wiekowych:

- 30 – 34 lat - 3 zachorowania
- 60 – 64 lat - 3 zachorowania
- 65 – 74 lat - 3 zachorowania
- 0 – 4 lat - 2 zachorowania
- 15 – 19 lat - 1 zachorowanie
- 25 – 29 lat - 1 zachorowanie
- 35 – 39 lat - 1 zachorowanie

45 – 49 lat - 1 zachorowanie
75 lat i więcej - 1 zachorowanie

14 zachorowań wykazano jako przypadki potwierdzone, 2 zachorowania wykazano jako przypadki prawdopodobne.

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2014 (22,65) – najmniejszy w roku 2017 (9,16).

1.2.2. Krztusiec

Zarejestrowano 4 zachorowania na krztusiec, o 2 zachorowania mniej niż w roku 2017 (1 zachorowanie u płci męskiej, 3 zachorowania u płci żeńskiej).

Zgodnie z definicją przyjętą na potrzeby nadzoru epidemiologicznego zachorowania wykazano jako:

- 3 zachorowania - przypadek potwierdzony
- 1 zachorowanie - przypadek możliwy

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych:

0 – 4 lat – 1 zachorowanie
10 – 14 lat – 1 zachorowanie
15 – 19 lat – 1 zachorowanie
65 – 74 lat – 1 zachorowanie

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2016 (14,62) – najmniejszy w roku 2014 (2,71).

1.2.3. Płonica (szkarlatyna)

Zarejestrowano 66 zachorowań (wsk.zap. 60,74) o 37 zachorowań więcej niż w roku 2017 (37 zachorowań u płci męskiej, 29 zachorowań u płci żeńskiej).

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupach wiekowych:

0 - 4 lat - 35 zachorowań
5 - 9 lat - 29 zachorowań

Najwięcej zachorowań rejestrowano w miesiącach:

Czerwiec - 13 zachorowań
Listopad - 12 zachorowań
Grudzień - 8 zachorowań

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2016 (117,0) – najmniejszy w roku 2017 (26,56).

1.2.4. Zatrucia pokarmowe

Zarejestrowano 17 zatruc pokarmowych, o 1 zachorowanie więcej niż w roku 2017, wywołanych pałeczkami Salmonella (6 zachorowań u płci męskiej, 11 zachorowań u płci żeńskiej).

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupach wiekowych:

0 – 4 lat	-	6 zachorowań
10 – 14 lat	-	2 zachorowania
75 lat i więcej	-	2 zachorowania

Czynnikiem etiologicznym zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella była:

- Salmonella spp.	-	17 zachorowań
-------------------	---	---------------

W ramach nadzoru epidemiologicznego przebadano 44 osoby z kontaktu z chorym.

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2016 (19,19) – najmniejszy w roku 2014 (10,87)

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 2 nowych nosicieli Salmonellozy.
Na bieżąco prowadzony był nadzór nad nosicielami zarasków schorzeń jelitowych.

Zatruc grzybami nie rejestrowano.

1.2.5. Gruźlica

Zarejestrowano 31 zachorowań na gruźlicę, o 6 zachorowań więcej niż w roku 2017 (20 zachorowań u płci męskiej, 11 zachorowań u płci żeńskiej), w tym: 2 gruźlice pozapłucne oraz 2 wznowy.

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych:

15 – 19 lat	-	1 zachorowanie
20 – 25 lat	-	1 zachorowanie
26 – 44 lat	-	5 zachorowań
45 – 64 lat	-	17 zachorowań
65 lat i więcej	-	7 zachorowań

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 2 zgony (A15.1 ; A16.1).

Wg statusu społecznego zachorowania rejestrowano wśród:

- 1 uczący się
- 4 pracujących
- 5 bezrobotnych
- 7 emerytów/rencistów
- 2 bezdomnych

1.2.6. Inne zachorowania o etiologii bakteryjnej:

W roku sprawozdawczym zarejestrowano:

82 zachorowania na inne bakteryjne zakażenia jelitowe ogółem, o 82 zachorowania mniej niż w roku 2017 (wsk.zap. 75,45) w tym:

- 8 zachorowań wywołanych przez *E. coli* biegunkotwórczą (wsk.zap. 7,36) o 5 zachorowań więcej niż w roku 2017 (3 zachorowania u płci męskiej),
- 66 zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile* (wsk.zap. 60,74) o 82 zachorowania mniej niż w roku 2017 (18 zachorowań płci męskiej, 48 zachorowań u płci żeńskiej).

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupach wiekowych:

75 i więcej lat - 37 zachorowań
65 – 74 lat - 17 zachorowań

- **8 zachorowań na inne bakteryjne zakażenia jelitowe, nie określone (wsk.zap. 7,36) o 3 zachorowania mniej niż w roku 2017 (3 zachorowania u płci męskiej, 5 zachorowań u płci żeńskiej),**
- **1 zachorowanie** na inne bakteryjne zatrucia pokarmowe, nie określone (wsk.zap. 0,92) tyle samo co w roku 2017.

Choroba wywołana przez *Haemophilus influenzae*, inwazyjna:

W roku sprawozdawczym zarejestrowano **1 zachorowanie na posocznicę** u płci męskiej w grupie wiekowej 0 - 4 lat , **1 zachorowanie** na inną określoną i nieokreśloną u płci żeńskiej w grupie wiekowej 65 - 74 lat.

Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, inne określone

W roku sprawozdawczym zarejestrowano **1** zachorowanie na **bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, inne określone** u płci żeńskiej w grupie wiekowej 40 – 44 lat.

Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone

W roku sprawozdawczym zarejestrowano **2** zachorowania na **zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone**, **1** zachorowanie u płci męskiej w grupie wiekowej 10 - 14 lat i **1** zachorowanie u płci żeńskiej w grupie wiekowej 20 – 24 lat.

Choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*, inwazyjna: inna określona i nieokreślona

W roku sprawozdawczym zarejestrowano **1** zachorowanie (wsk.zap. 0,92). Zachorowanie zarejestrowano u mężczyzny w grupie wiekowej 65 – 74 lat.

1.2.7. Choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes*, inwazyjna:

Zarejestrowano **15 zachorowań** na **różę (wsk.zap. 13,8)** o **2 zachorowania mniej** niż w roku 2017 (4 zachorowania u płci męskiej, 11 zachorowań u płci żeńskiej).

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupach wiekowych:

60 – 64 lat - 5 zachorowań
65 – 74 lat - 4 zachorowania

Wszystkie zachorowania wykazano jako **przypadki możliwe**.

1.2.8. Biegunka i zapalenie żołądkowo jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu:

Zarejestrowano ogółem 26 zachorowań na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO (wsk.zap. 23,93), o 9 zachorowań mniej niż w roku 2017 (16 zachorowań u płci męskiej, 10 zachorowań u płci żeńskiej).

U dzieci do lat 2 zarejestrowano 5 zachorowań.

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej:

0 – 4 lat - 10 zachorowań
35 – 39 lat - 4 zachorowania
45 – 49 lat - 3 zachorowania

Najwięcej zachorowań rejestrowano w miesiącach:

styczeń - 4 zachorowania
czerwiec - 3 zachorowania
październik - 3 zachorowania
listopad - 3 zachorowania

1.2.9. Listerioza

2 zachorowania na listeriozę (wsk.zap. 1,84) u płci żeńskiej w grupie wiekowej 65 -74 lat, o **1 zachorowanie więcej** niż w roku 2017.

1.3. Choroby przenoszone drogą płciową:

- zarejestrowano **6** zachorowań na **kiłę wczesną** (wsk.zap. 5,52), o **2** zachorowania więcej niż w roku 2017,
- zarejestrowano **3** zachorowania na **inne postacie kiły i kiłę nieokreśloną** (wsk.zap. 2,76) analogicznie jak w roku 2017,
- zarejestrowano **1** zachorowanie na **rzeżączkę** (wsk.zap. 0,92) analogicznie do roku 2017.

1.4. Inne zachorowania

- pokąsania - zarejestrowano 14 przypadków pokąsań (wsk.zap.12,88)

1.4.1. Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień

Zarejestrowano ogółem 14 przypadków osób pokąsanych przez zwierzęta (wsk.zap. 12,88) o 4 przypadki mniej niż w roku 2017.

Wszystkie osoby podjęły szczepienia p/wściekliznie.

1.4.2. Lamblioza

Zarejestrowano 6 zachorowań na Lambliozę (wsk.zap.5,52) o 1 zachorowanie mniej niż w roku 2017 (5 zachorowań u płci męskiej i 1 zachorowanie u płci żeńskiej).

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych:

0 – 4 lat	} po 2 zachorowania
5 – 9 lat	
10-14 lat	

Najwięcej zachorowań wystąpiło w IV kwartale roku sprawozdawczego.

1.4.3. Zatrucia środkami zastępczymi, tzw. „Dopalacze“

W roku sprawozdawczym zarejestrowano **78 przypadków** zatruc środkami zastępczymi o **33 przypadki** mniej niż w roku 2017 (72 przypadki u płci męskiej, 6 przypadków u płci żeńskiej).

Zatrucia wystąpiły w grupach wiekowych:

10 – 14 lat	- 3 przypadki
15 – 19 lat	- 12 przypadków
20 – 24 lat	- 20 przypadków
25 – 29 lat	- 14 przypadków
30 – 34 lat	- 14 przypadków
35 – 39 lat	- 11 przypadków
40 – 44 lat	- 3 przypadki
45-49 lat	- 1 przypadek

W **2 przypadkach** zatruc środkami zastępczymi została oznaczona nazwa, tzw. „dopalacza”:

CAT, MEFEDRON

W **76 przypadkach** nazwa „dopalacza” lub substancji psychoaktywnej - **nieznana**.

W roku sprawozdawczym prowadzono bieżący nadzór nad terminowym zgłaszaniem przez lekarzy na zgodnych z wymogami rozporządzenia formularzach zgłoszeń wszystkich podejrzeń zachorowań/zachorowań i zgonów na choroby zakaźne.

Prowadzono rejestr zachorowań wg jednolitego programu komputerowego i w książkach chorób zakaźnych. Wywiady epidemiologiczne były przeprowadzane terminowo do 24 godzin od zgłoszenia.

Ogółem przeprowadzono 404 wywiady epidemiologiczne.

Ogniska epidemiczne

1) Ognisko domowe – Chorzów, ul. Górnośląska 12/18

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy **zatruecia/zakażenia** drogą pokarmową wystąpiły u 2 rodzeństwa dnia 30.05.2018r. Czynnikiem etiologicznym zakażenia był Rotawirus (RV+). Dzieci hospitalizowane w SP ZOZ Zespole Szpitali Miejskich w Chorzowie, przy ul. Truchana 7, na Oddziale Pediatrycznym dla Dzieci Starszych oraz na Oddziale Niemowlęcym i Patologii Noworodka. Wydano zarządzenie w formie zaostrenia reżimu sanitarnego w związku z likwidacją ogniska.

2) SP ZOZ ZSM, ul. Truchana 7, Chorzów, Oddz. Niemowlęcy i Patologii Noworodka

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy **zatruecia/zakażenia** drogą pokarmową wystąpiły u 3 pacjentów. Czynnikiem etiologicznym zakażenia był Norowirus. Decyzją Dyrektora Szpitala wprowadzono: reżim sanitarny, izolację pacjentów, wdrożono procedurę postępowania w ognisku w przypadku choroby zakaźnej, ograniczono przyjęcia na oddział nowych pacjentów, przeszkolono ponownie personel.

Kontrola sanitarna nie wykazała nieprawidłowości.

3) Ognisko domowe – Chorzów, ul. Cyprysowa 10

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy **zatruecia/zakażenia** drogą pokarmową wystąpiły u 2 rodzeństwa dnia 17.08.2018r. Czynnikiem etiologicznym zakażenia była *Lambliia intestinalis*. Wydano zarządzenie w formie zaostrenia reżimu sanitarnego w związku z likwidacją ogniska.

Prowadzono bieżący nadzór nad terminowym zgłaszaniem przez lekarzy na zgodnych z wymogami rozporządzenia formularzach zgłoszeń wszystkich podejrzeń, zachorowań i zgonów na choroby zakaźne. Prowadzono rejestr zachorowań wg jednolitego programu komputerowego i w książkach chorób zakaźnych.

Wywiady epidemiologiczne były przeprowadzane terminowo do 24 godzin od zgłoszenia.

Ogółem przeprowadzono **404 wywiady epidemiologiczne.**

II. SZCZEPIENIA OCHRONNE

W roku 2018 obowiązkowe szczepienia ochronne dzieci i młodzieży od 0-19 r. ż. wykonywane były w 18 poradniach dziecięcych i 1 oddziale noworodkowym.

Oddział noworodkowy i poradnie „D” skontrolowano przynajmniej 1 raz w roku. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie szczepień ochronnych. Pracownicy Sekcji Epidemiologii sprawdzali zarówno warunki przechowywania preparatów szczepionkowych, stan sanitarny punktów szczepień jak również prowadzenie rzetelnej dokumentacji medycznej w zakresie szczepień.

Podczas 4 kontroli w zakresie szczepień ochronnych stwierdzono nieprawidłowości:

- przeterminowane preparaty do dezynfekcji i sprzęt jednorazowy w gabinecie zabiegowym punktu szczepień, zakurzone opakowania i blatu roboczego, nieaktualna procedura postępowania i gospodarki z preparatami szczepionkowymi,
- niezabezpieczona chłodziarka na szczepionki przed dostępem osób niepowołanych,
- nieaktualna procedura przechowywania szczepionek oraz postępowania w przypadku wyłączenia zasilania,
- brak rozdziału przyjęć dzieci zdrowych od dorosłych i chorych dzieci (wydano zalecenia doraźne).

Z powodu złego stanu sanitarno-porządkowego gabinetu zabiegowego punktu szczepień na Stronę nałożono mandat karny w wysokości 300,00 zł. Z powodu pozostałych nieprawidłowości wydano zalecenia doraźne – wszystkie zostały wykonane w roku sprawozdawczym.

Podczas przeprowadzanych kontroli poruszano aktualne problemy i zagadnienia związane ze szczepieniami ochronnymi.

Szczepienia p/gruźlicy noworodków wykonano w 99,12%.

Odsetek uodpornionych dzieci w drugim roku życia kształtował się na następującym poziomie :

- p/błonicy i tężcowi	- 95,29%
- p/krztuścowi	- 95,29%
- p/poliomyelitis	- 95,29%
- p/haemophilus influenzae	- 94,21%
- p/świniec, odrze i różyczce	- 70,86%
- p/pneumokokom	- 94,31%

Dzieci w 6 roku życia zaszczepiono I dawką przypominającą przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi i poliomyelitis w 57,18% , tj. o 3,95% mniej niż w roku ubiegłym. W 10-tym roku życia przeciw śwince, odrze i różyczce zostało zaszczepionych 50,83% dzieci, o 18,37 % mniej niż w roku 2017. Młodzież w 14-tym roku życia została zaszczepiona II dawką przypominającą p/błonicy i tężcowi w 71,26 %, o 0,65% więcej od roku poprzedniego.

Młodzież w 19-tym roku życia w 62,74% została uodporniona p/tężcowi i błonicy, o 0,01% mniej w stosunku do roku poprzedniego.

W ramach szczepień zalecanych, profilaktycznie, odpłatnie p/WZW typu B szczepienia podjęło 650 osób, natomiast 4 i 5 dawką przypominającą doszczepiono 105 osób.

P/WZW typu A zaszczepiły się w sumie 54 osoby, p/grypie szczepieniami objętych zostało 3426 osób.

Dodatkowo, w ramach szczepień zalecanych zaszczepiono przeciwko pneumokokom 538 osób, w tym 514 w wieku od 0 do 4 lat.

W roku sprawozdawczym prowadzono realizowaną przez Ministerstwo Zdrowia Akcją „Wiosna bez pneumokoków” podczas której szczepiono dzieci do 5 r.ż., które nie zostały wcześniej zaszczepione.

P/Neisseria meningitidis uodporniono ogółem 167 osób

Przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego zaszczepiono 1116 osób do 19 roku życia.

Przeciwko biegunce rotawirusowej zaszczepiono 248 dzieci w pierwszym roku życia.

Analizując sytuację stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży stwierdza się, że stan uodpornienia w rocznikach podlegających do szczepień obowiązkowych jest zadowalający.

W celu poprawy uodpornienia na nadzorowanym terenie do wszystkich punktów szczepień rozesłano analizę stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży za rok 2017 z zaleceniem opracowania programu naprawczego.

Odsetek osób uchylających się od szczepień pozostaje na podobnym poziomie w porównaniu z latami poprzednimi. W związku z prowadzonym postępowaniem wyjaśniającym mającym na celu ustalenie przyczyn nie zgłaszania się na szczepienia ochronne można stwierdzić, iż znaczny odsetek osób uchylających się od szczepień pozostaje pod wpływem ruchów antyszczepionkowych.

W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór nad osobami uchylającymi się. Na podstawie sprawozdań kwartalnych z Poradni, wzywano rodziców/opiekunów dzieci z brakującymi szczepieniami ochronnymi. W związku z uchylaniem się od szczepień w stosunku do 23 osób zamieszkałych na terenie Chorzowa wystosowano do Wojewody Śląskiego wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

III. OCENA STANU SANITARNEGO I TECHNICZNEGO ZAKŁADÓW LECZNICZYCH

Kontrolami w 2018r. objęto zakłady lecznicze, które zaklasyfikowano do kontroli kierując się następującymi kryteriami:

- wykonawstwo zabiegów z użyciem narzędzi/sprzętu wielorazowego użytku,
- wykonawstwo obowiązkowych szczepień ochronnych,
- świadczenie usług medycznych w ramach leczenia zamkniętego,
- zgłaszalność chorób zakaźnych,

- brak kontroli w latach poprzednich.

Kontrolami planowymi objęto zakłady lecznicze udzielające stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych, zakłady lecznicze mające w swoich strukturach poradnie POZ, w szczególności punkty szczepień, zakłady lecznicze ambulatoryjne wykonujące procedury zabiegowe, praktyki stomatologiczne. Wykonawstwo szczepień ochronnych oraz prawidłowość prowadzonej przez pielęgniarki dokumentacji w tym zakresie było weryfikowane podczas kontroli kompleksowych oraz kontroli dodatkowych, dwa razy w roku. Kontrolą objęto również punkty szczepień dla dorosłych.

Kontrole poza harmonogramem kontroli przeprowadzane były w pierwszej kolejności w związku z kontrolami sprawdzającymi wykonanie decyzji bądź wydanych zaleceń doraźnych. Kontrole ponadplanowe dotyczyły również złożonych interwencji w zakładach leczniczych oraz ze zgłoszeniami podejrzeń wystąpienia ognisk epidemicznych przez placówki medyczne prowadzące leczenie zamknięte. Na wniosek strony przeprowadzono kontrole w związku z otwarciem nowych komórek placówek w istniejących zakładach leczniczych oraz w związku z wydawaniem postanowień o wpływie niespełnienia wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012, poz. 739) na zdrowie i życie pacjentów. W roku sprawozdawczym skontrolowano dodatkowo Stację Dializ Oddział w Chorzowie zgodnie z planem zasadniczych przedsięwzięć.

Podczas planowych kontroli w w/w placówkach oceniano:

- bieżący stan sanitarno-porządkowy,
- stan techniczny rzutujący na stan sanitarny,
- zawartość procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym i jej zgodność z rodzajem udzielanych świadczeń,
- zgodność procedur higienicznych z ich realizacją,
- ocenę ryzyka wystąpienia zakażenia związanego z wykonywaniem świadczeń medycznych,
- terminowość przeprowadzania kontroli wewnętrznych,
- ocenę wykonawstwa szczepień ochronnych,
- prawidłowość prowadzonej dokumentacji szczepień,
- postępowania z odpadami medycznymi,
- jakość sanitarną ciepłej wody użytkowej w zamkniętych przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych na obecność *Legionella sp.* – nadzór prowadzony przez Sekcję NS-HKiŚ,
- działalność Zespołów i Komitetów Kontroli Zakażeń Szpitalnych oraz rejestrację zakażeń szpitalnych i drobnoustrojów alarmowych,
- działania podejmowane przez zakłady lecznicze udzielające całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne w zakresie zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym.

Podział zakładów leczniczych przedstawiał się w 2018r. następująco:

- 2 szpitale funkcjonowały w ramach samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; są to: SPZOZ Zespół Szpitali Miejskich oraz Szpital Specjalistyczny. Organami założycielskimi placówek jest Gmina Chorzów oraz Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego,
- zgodnie ze statutem samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej jest również Stacja Pogotowia Ratunkowego, której organem założycielskim jest Zarząd Województwa Śląskiego (zakład nie udziela świadczeń ambulatoryjnych, a jedynie wyjazdowe na wezwanie)-filia,
- jako stowarzyszenia/fundacje funkcjonują: „Hospicjum Chorzowskie” przy ul. Szpitalnej 25, Dom Polskiego Czerwonego Krzyża przy Placu Piastowskim 1, LIMF-MED przy ul. św. Piotra 9, PPL „Leczenie i Rehabilitacja” przy ul. św. Piotra 9, NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Chorzowie przy ul. Czystej 7 oraz Poradnia Chorób Metabolicznych i Psychosomatycznych przy ul. Gałeczki 54,
- podmiotami leczniczymi pozostałych zakładów są przedsiębiorcy.

W rejestrze podmiotów leczniczych Sekcji NS-EP w 2018r. figurowało:

- ✓ 6 podmiotów leczniczych (7 obiektów) udzielających całodobowych, szpitalnych świadczeń medycznych, w tym 3 filie zakładów, których siedziby znajdują się poza nadzorowanym terenem. Wykazywana w 2017r. filia Śląskiego Instytutu Matki i Noworodka w IV kwartale 2018r. została przejęta przez UROVITA Sp. z o.o. – szpital został oddziałami NZOZ „Szpital Śląskie Centrum Urologii”,
- ✓ 5 podmiotów leczniczych udzielających całodobowych świadczeń medycznych, innych niż szpitalne, w tym 2 filie,
- ✓ 87 podmiotów leczniczych udzielających ambulatoryjnych świadczeń medycznych, z podziałem na:
  - podstawową i specjalistyczną opiekę zdrowotną – 63 podmiotów leczniczych
  - laboratoria diagnostyczne - 2 podmiot (2 obiekty)
  - rehabilitację leczniczą - 11 podmiotów (11 obiektów),
  - opiekę długoterminową domową - 4 podmioty (6 obiektów),
  - gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkole – 2 podmioty (32 podobiekty),
  - punkty poboru materiału do badań laboratoryjnych - 4 podmioty (5 obiektów),
  - 1 stację pogotowia ratunkowego,
- ✓ 112 praktyk zawodowych.
- podmiot leczniczy Agata Kamińska prowadzi działalność pod nazwą NZOZ Medicor w trzech lokalizacjach przy ul. Granicznej, ul. Ks. Wł. Opolskiego oraz ul. Św. Pawła 11,
- podmiot leczniczy Franciszek Pilch prowadzi zakład leczniczy NZOZ Grupowa Praktyka Lekarska „Chorzów Stary” w dwóch lokalizacjach przy ul. Głównej i ul. Mazurskiej,

- BetaMed SA oprócz leczenia stacjonarnego prowadzi działalność medyczną ambulatoryjną: poradnię POZ, rehabilitację ambulatoryjną oraz pielęgniarską opiekę długoterminową w tym w Świętochłowicach (4 obiekty),
- Ado-Med. Roman Elias ma zarejestrowaną działalność pod dwoma lokalizacjami: ul. Stefana Batorego oraz ul. Strzelców Bytomskich 11, z tym że udzielanie świadczeń medycznych odbywa się pod pierwszym adresem. Obiekt zlokalizowany przy ul. Stefana Batorego udziela świadczeń z zakresu Chirurgii Jednego Dnia.

W powyższym zestawieniu ujęto **16 filii** (zakładów leczniczych), których podmioty lecznicze oraz inne prowadzone przez nie zakłady lecznicze znajdują się poza nadzorowanym terenem. Jest to: 5 zakładów leczniczych udzielających całodobowych świadczeń medycznych, 1 zakład rehabilitacji, 4 zakładów podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, 4 punktów pobrań do badań laboratoryjnych, 1 zakład opieki długoterminowej domowej, 1 stacja pogotowia ratunkowego.

Na terenie Chorzowa nadzorem sanitarnym objęte są również obiekty prowadzące działalność leczniczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej pod odpowiednimi kodami PKD (działalność medyczna). Są to **23 obiekty**, w tym: **9** pracowni protetycznych, **11** gabinetów masażu i fizykoterapii, **2** gabinety medycyny niekonwencjonalnej, **1** zakład transportu medycznego.

LECZNICTWO STACJONARNE (SZPITALE)

Na terenie miasta Chorzowa w 2018r. funkcjonowały:

2 podmioty lecznicze niebędące przedsiębiorcami:

- SP ZOZ Szpital Specjalistyczny przy ul. Zjednoczenia 10,
- SPZOZ Zespół Szpitali Miejskich ul. Strzelców Bytomskich 11 (z 2 lokalizacjami: ul. Strzelców Bytomskich 11 i ul. Truchana 7)

4 podmioty lecznicze będące przedsiębiorcami:

- NZOZ Szpital Prywatny „Weiss Klinik” przy ul. Wiejskiej 4 (filia),
- NZOZ Szpital – Lecznica Dzieci i Dorosłych przy ul. Powstańców 27,
- NZOZ Szpital „Śląskie Centrum Urologii” przy ul. Strzelców Bytomskich 11 (wraz z Oddziałem Noworodkowym i Położniczo-Ginekologicznym przejętym w grudniu 2018r. przez UROVITA Sp. z o.o.),
- Chorzowskie Centrum Kardiologii przy ul. Strzelców Bytomskich 11 (filia).

W roku sprawozdawczym nastąpiło przejście podmiotu Polska Grupa Medyczna im. Polonii Świata przez Scanmed S.A. z siedzibą w Krakowie przy ul. Armii Krajowej 18.

We wszystkich szpitalach przeprowadzono łącznie **40 kontroli** w tym:

- **8** kontroli kompleksowych,
- **12** kontroli sprawdzających,
- Pozostałe **20 kontroli** związanych było z:
  - oceną działalności Zespołów i Komitetów Kontroli Zakażeń Szpitalnych,
  - kontrolami sprawdzającymi zgłaszalność chorób zakaźnych,
  - kontrolami związanych ze zgłoszeniem ognisk epidemicznych,
  - kontrolami na wniosek stron w związku z wydaniem opinii sanitarnych,

- kontrolami na wniosek strony dot. wydania postanowienia o wpływie niespełnienia wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012, poz. 739) na zdrowie i życie pacjentów.

W 2018r. nie przeprowadzono żadnej kontroli interwencyjnej na terenie szpitali.

Sekcja Epidemiologii wydała **6 decyzji** administracyjnych nakazujących usunięcie nieprawidłowości które dotyczyły:

- doprowadzenia do stanu czystości ścian i sufitów,
- zapewnienia zmywalnych powierzchni mebli,
- doprowadzenia do stanu zgodnego z wymogami stolarki drzwiowej,
- zapewnienia dostępu do łóżek z trzech stron , w tym dwóch dłuższych,
- zapewnienia bezpośredniego, zadaszonego wejścia z dojazdem umożliwiającym podjazd co najmniej jednego pojazdu,
- doprowadzenia szpitali do stanu zgodnego z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012, poz. 739) na zdrowie i życie pacjentów.

1 decyzja została wykonana w 2018r. Nakazy ujęte w jednej z decyzji prolongowano na 2019r. Terminy kolejnych decyzji upływają w dn. 31.12.2018r. oraz w 2019r. i 2020r. (najdłuższy termin wykonania to 30.12.2020r). **1** decyzja została wydana w całości z terminami wykonania w 2019r. **1** decyzja nie została wykonana w ustalonym terminie - wystosowano upomnienie.

Nałożono 1 mandat karny na kwotę 100,00 zł za brak zgłoszenia przez lekarza podejrzenia choroby zakaźnej.

W 2018 r. Sekcja NS-HKiŚ skontrolowała wszystkie szpitale w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.* w ciepłej wodzie użytkowej.

Procesy dezynfekcji

Szpitale mające w swoich strukturach centralne sterylizatornie (1 podmiot leczniczy posiada centralne sterylizatornie w dwóch lokalizacjach: SPZOZ ZSM przy ul. Strz. Bytomskich 11 i ul. Truchana 7) nie przeprowadzają procesów dezynfekcji narzędzi/sprzętu medycznego w oddziałach. Narzędzia medyczne są spryskiwane preparatem enzymatycznym, aby zapobiec utrwaleniu się zanieczyszczeń organicznych. W odpowiednich pojemnikach lub kontenerach sterylizacyjnych (głównie narzędzia z bloków operacyjnych) są przekazywane do centralnej sterylizatorni. Natomiast w szpitalach nie mających centralnej sterylizatorni narzędzia pochodzące z oddziałów, poradni przyszpitalnych są dezynfekowane w wyznaczonych, przystosowanych do tego celu miejscach (myjnia na blokach operacyjnych, gabinetach diagnostyczno-zabiegowych wyposażonych w zlewy dwukomorowe). Dezynfekcja odbywa się metodą

manualną w pojemnikach z wkładem sitowym i przykryciem. SPZOZ Zespół Szpitali Miejskich przy ul. Strz. Bytomskich 11 posiada centralną sterylizatornię wyposażoną w dwie przelotowe myjnie-dezynfekторы typu MIELE: w jednej przeprowadzana jest dezynfekcja termiczna, w drugiej dezynfekcja chemiczna niskotemperaturowa. W przypadku narzędzi silnie zabrudzonych lub o skomplikowanej budowie jest on poddawany myciu w myjce ultradźwiękowej. Myjki są badane za pomocą testów brudzikowych oraz testów kontroli termicznej. W przypadku dezynfekcji chemicznej testów brudzikowych nie stosuje się. Centralna sterylizatornia przy ul. Truchana 7 posiada dwie przelotowe myjnie-dezynfekторы firmy GETINGE (dezynfekcja chemiczna termiczna). Skuteczność mycia i dezynfekcji badana jest testem skuteczności mycia mechanicznego BROWNE TST. Narzędzia przelotowe, narzędzia z długim światłem myte i dezynfekowane są w myjce ultradźwiękowej, manualnie w pojemniku pod przykryciem dezynfekowane są narzędzia z optyką. W części brudnej sterylizatorni, w myjce medycznej dezynfekowane są buty operacyjne w urządzeniu do mycia i dezynfekcji obuwia operacyjnego z użyciem pary - ELMASTEAM. W części czystej centralnej sterylizatorni dezynfekowane są endoskopy w myjce półautomatycznej. W oddziałach, w których hospitalizowani są pacjenci leżący i mający problemy z poruszaniem się np. po operacjach, na wyposażeniu brudowników znajdują się płuczki-dezynfekторы kaczek i basenów. W szpitalu przy ul. Truchana 7 stosowane są jednorazowe kaczki i baseny niszczone w maceratorach, w które wyposażone są oddziały oraz SOR (za wyjątkiem oddziału chirurgii dziecięcej i laryngologii dziecięcej).

Szpital nie posiadające centralnej sterylizatorni korzystają z usług firm zewnętrznych, zarówno dla narzędzi termostabilnych jak i termolabilnych. Z usług zewnętrznych korzystają: Chorzowskie Centrum Kardiologii, Szpital Śląskie Centrum Urologii. Wyjątkiem od tej reguły jest NZOZ Lecznica Dzieci i Dorosłych oraz Szpital Prywatny Weiss-Klinik, gdzie narzędzia termostabilne są sterylizowane w autoklawach zlokalizowanych przy blokach operacyjnych.

Procesy sterylizacji

Centralne Sterylizatornie zlokalizowane w SPZOZ ZSM w Chorzowie przy ul. Strzelców Bytomskich 11 i ul. Truchana 7 posiadają certyfikat ISO 9001:2008 i spełniają wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia 26.06.2012r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012r. poz. 739). Usługi dla podmiotów zewnętrznych świadczy głównie sterylizatornia przy ul. Strzelców Bytomskich 11. W szpitalu przy ul. Strzelców Bytomskich 11 strefie czystej znajdują się 2 przelotowe autoklawy typu ZENTRACERT. Biologiczna skuteczność procesów sterylizacji badana jest 1 raz w tygodniu biologicznym pakietem testowym SMART- READ umożliwiającym otrzymanie wyników w czasie 3-5 godzin od momentu sterylizacji. Wskaźniki chemiczne VI klasy są umieszczane we wnętrzu każdego pakietu/kontenera z narzędziami. Przeprowadza się również kontrolę zgrzewu.

Autoklawy po uruchomieniu są badane testami symulacyjnymi typu BOWIE-DICK. Dezynfekcja wózków/pojemników/kontenerów do transportu brudnych narzędzi odbywa się metodą manualną. Dokumentacja procesów sterylizacji prowadzona jest w formie

rejestrów (dla każdego rodzaju testów skuteczności sterylizacji) oraz rejestrów zawierających informacje o parametrach fizycznych sterylizacji.

W szpitalu przy ul. Truchana 7 w strefie czystej znajdują się 2 przelotowe autoklawy firmy GETINGE. Opakowaniami sterylizacyjnymi są: rękawy foliowo-papierowe, papier krepowany, włóknina do sterylizacji, kontenery sterylizacyjne z filtrami jedno i wielorazowymi. Kontenery są zaopatrzone w plomby zabezpieczające je przed niepowołanym otwarciem. Do każdego pakietu, kontenera, pakietu narzędziowego zapakowanego w papier krepowy czy włókninę wkładany jest test chemiczny klasy VI a na zewnątrz przy pomocy metkownicy umieszczany jest wskaźnik klasy I z datą sterylizacji i datą ważności. Do każdego wsadu wkładany jest pakiet kontrolny zawierający wskaźnik chemiczny klasy VI oraz wskaźnik biologiczny fiołkowy 24 godzinnego odczytu.

Przed uruchomieniem autoklawów przeprowadzany jest Bowie-Dick Test Pack.

Bloki operacyjne obu szpitali wysyłają narzędzia w kontenerach sterylizacyjnych bezobsługowych do centralnej sterylizatorni. Jako opakowania sterylizacyjne stosowane są również rękawy foliowo-papierowe oraz podwójna warstwa papieru krepowego.

W przypadku szpitali sterylizujących we własnym zakresie tj. na blokach operacyjnych narzędzia sterylizowane są w pakietach składających się z dwóch warstw papieru krepowego (zestawy operacyjne) oraz w rękawach foliowo-papierowych. Autoklawy badane są za pomocą testów biologicznych Sporal A lub/i wskaźników biologicznych szybkiego odczytu a także wskaźników chemicznych.

Procesy dezynfekcji w pracowniach endoskopowych

W nadzorowanych obiektach szpitalnych znajduje się **5 pracowni endoskopowych**, tj.:

- **pracownia diagnostyczna** górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego w SPZOZ Zespół Szpitali Miejskich przy ul. Strzelców Bytomskich 11,
- **pracownia bronchoskopowa** w Szpitalu Specjalistycznym przy ul. Zjednoczenia 10,
- **pracownia diagnostyczna w zakresie urologii** w NZOZ Szpital „Śląskie Centrum Urologii” przy ul. Strzelców Bytomskich 11,
- **pracownia diagnostyczna w zakresie laryngologii** w NZOZ Lecznica Dzieci i Dorosłych przy ul. Powstańców 27,
- **pracownia endoskopowa w zakresie laryngologii** w SPZOZ Zespół Szpitali Miejskich przy ul. Truchana 7.

W pracowni endoskopowej górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego w szpitalu przy ul. Strzelców Bytomskich dekontaminacja odbywa się w myjni automatycznej posiadającej funkcję samodezynfekcji i test szczelności. Potwierdzeniem przeprowadzonej dezynfekcji jest wydruk komputerowy z parametrami poszczególnych etapów mycia i dezynfekcji dołączany do dokumentacji medycznej pacjenta. Jeden raz w kwartale przeprowadza się kontrolę mikrobiologiczną myjni i endoskopów. Akcesoria wielorazowe są dezynfekowane manualnie.

W Szpitalu Specjalistycznym przy pracowni bronchoskopowej wydzielona jest zmywalnia z myjnią automatyczną. Używane są wyłącznie akcesoria jednorazowe. Endoskopy

po badaniu transportowane są do pomieszczenia wyposażonego w myjnię-dezynfektor. Na terenie centralnej sterylizatorni SPZOZ Zespołu Szpitali Miejskich w Chorzowie przy ul. Truchana 7 w strefie brudnej znajduje się myjnia-dezynfektor endoskopu. Gastroskopy są transportowane w wydzielonym pojemniku. W pozostałych pracowniach stosowane są endoskopy sztywne dekontaminowane metodą manualną i poddawane sterylizacji parą wodną w nadciśnieniu.

Pralnie szpitalne

Wszystkie szpitale korzystają z usług pralni zewnętrznych, świadczących usługi dla przedsiębiorstw podmiotów leczniczych. Stosowana jest bielizna jednorazowa i wielorazowego użytku, przechowywana w wydzielonych miejscach lub pomieszczeniach. Bielizna brudna, zabezpieczona workami, gromadzona jest w wydzielonych miejscach lub pomieszczeniach do czasu odbioru przez pralnie zewnętrzne.

Prosektoria

Na terenie Chorzowa brak prosektoriów wchodzących w skład stacjonarnych podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

Odpady medyczne

Odpady medyczne o kodach 180103 gromadzone są w typowych, prawidłowo oznakowanych, pojemnikach lub workach foliowych, z zapewnieniem właściwej kolorystyki worków, a następnie nie rzadziej niż co 72 h, transportowane są przy użyciu oznakowanych

i zamykanych wózków do wydzielonych, specjalnych pomieszczeń magazynowych albo stacjonarnego urządzenia chłodniczego, skąd odbierane są przez specjalistyczne firmy, posiadające stosowne zezwolenia, z częstotliwością uzależnioną od rodzaju wytwarzanych odpadów oraz warunków ich magazynowania.

Odpady o kodzie 180104 gromadzone są w oznakowanych pojemnikach, z wkładami foliowymi koloru niebieskiego bądź czarnego a następnie odbierane przez specjalistyczne firmy, zgodnie z zawartymi umowami.

Blok żywienia

Wszystkie szpitale w Chorzowie obsługiwane są przez firmy zewnętrzne dostarczające posiłki w systemie cateringowym. Kuchenki oddziałowe w większości szpitali są jednopomieszczeniowe z podziałem na stronę czystą i brudną. Mycie i dezynfekcja naczyń stołowych odbywa się w kuchenkach oddziałowych z wyjątkiem oddziałów dziecięcych w SP ZOZ Zespół Szpitali Miejskich ul. Truchana 7, NZOZ Szpital Lecznica Dzieci i Dorosłych ul. Powstańców 27 oraz oddziałów zakaźnych Szpitala Specjalistycznego, gdzie posiłki wydawane są w naczyniach jednorazowego użytku. Transport wewnętrzny posiłków odbywa się za pomocą wózków, porcjowanie odbywa się w salach chorych.

W szpitalu przy ul. Truchana 7 żywienie niemowląt i małych dzieci odbywa się przy użyciu gotowych do spożycia jednorazowych mieszanek mlecznych sypkich i płynnych, przechowywanych w kuchence mlecznej. Zakłady posiadają opracowane instrukcje i procedury oparte na systemie HACCP.

W jednej kuchence mlecznej w oddziale noworodkowym NZOZ „Szpital Śląskie Centrum Urologii” przy ul. Strzelców Bytomskich 11 podawane są gotowe mieszanki w sytuacjach,

gdy noworodek nie może być karmiony w sposób naturalny. Noworodki z założenia i obowiązku karmione są piersią. Dzieciom podaje się gotowe do spożycia mieszanki mleczne typu RTF (Ready to feed) przy użyciu jednorazowych smoczków.

LECZNICTWO STACJONARNE (INNE NIŻ SZPITALE)

W Chorzowie zarejestrowane były **3 zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, 1 zakład opiekuńczo-leczniczy oraz 1 hospicjum:**

- Hospicjum Chorzowskie przy ul. Szpitalnej 24,
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy AMICUS przy ul. Szpitalnej 25,
- MEDI-system HONORATA Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczo-Leczniczy przy ul. Głównej 31 (filia),
- NZOZ Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy PCK przy Placu Piastowskim 19,
- NZOZ Medical Active Care przy ul. Raławickiej 20a (filia).

Podmiot leczniczy tworzący przedsiębiorstwo Medical Active Care prowadzi na nadzorowanym terenie 2 przedsiębiorstwa ambulatoryjne, w tym jedno w Świętochłowicach.

W ww. obiektach przeprowadzono łącznie **14 kontroli**, w tym: **6** kontroli sanitarnych zgodnie z harmonogramem, **4** kontrole sprawdzające, **1** kontrolę interwencyjną, **3** kontrole związane z podjętymi działaniami zapobiegającymi zakażeniom i chorobom zakaźnym, opracowaniem ogniska epidemicznego.

Wydano **1 decyzję administracyjną** nakazującą doposażenie gabinetu diagnostyczno - zabiegowego w oddziale w zlew z baterią, zapewnienie zmywalnej powierzchni półek regałów w magazynie sprzętu jednorazowego użytku, zaktualizowanie instrukcji postępowania z ostrymi narzędziami oraz schematu sprzątnięcia, prowadzenie oraz dokumentację kontroli wewnętrznej, opracowanie oraz wdrożenie procedury dotyczącej mycia i dezynfekcji sprzętu wypożyczanego pacjentom do domu. Część nakazów wydanych z terminem wykonania do 28.02.2019r. oraz do 31.05.2019r.

Nałożono **1 mandat karny** na kwotę 100,00 zł za naruszenie art. 117 § 1 Kodeksu Wykroczeń – zły stan sanitarny (kurz, pajęczyny), przeterminowane preparaty do dezynfekcji, niewłaściwe przechowywanie sprzętu jednorazowego.

W w/w zakładach odchodzi się od stosowania narzędzi wielorazowych na rzecz jednorazowego sprzętu - są to głównie pincety i nożyczki. Dezynfekcja ogranicza się jedynie do pojemników ssaków oraz pojemników do nawilżaczy tlenu.

Brudna bielizna oraz fartuchy wielorazowego użytku gromadzone w wydzielonym pomieszczeniu, w workach foliowych i płóciennych. Pranie i transport brudnej bielizny zlecono pralni zewnętrznej, posiadającej pozytywną opinię właściwego miejscowo inspektora sanitarnego. Bielizna czysta (wielorazowego i jednorazowego użytku) przechowywana w wydzielonych, zamkniętych szafach.

Odpady niebezpieczne pochodzenia medycznego gromadzone są na stanowiskach pracy w typowych, prawidłowo oznakowanych pojemnikach lub workach foliowych, z zachowaniem właściwej kolorystyki worków, a następnie nie rzadziej niż co 72 h, transportowane są środkiem transportu przeznaczonym wyłącznie do tego celu, do wydzielonego pomieszczenia magazynowego, skąd odbierane są do unieszkodliwiania przez specjalistyczną firmę, posiadającą stosowne zezwolenia.

W 2 obiektach wydano **zalecenia doraźne** dot. m.in. nieprawidłowego postępowania z odpadami medycznymi o kodzie 180104 (traktowane były jako odpad komunalny), nieaktualnej procedury postępowania z odpadami medycznymi oraz braku możliwości uruchamiania pojemników na odpady bez kontaktu z dłonią. Termin wykonania wydanych zaleceń w 1 z przypadków ustalono na dzień 25.09.2018r. – strona wykonała w terminie. Podczas drugiej kontroli zalecenia doraźne wydano z terminem do dnia 15.03.2019r.

Żywnienie odbywa się w systemie cateringowym.

W tej grupie obiektów Sekcja NS-HKiŚ wydała **2 decyzje administracyjne** nakazujące natychmiastowe podjęcie działań zmierzających do redukcji bakterii oraz doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody użytkowej w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.* do stanu zgodnego z wymaganiami (Dom Polskiego Czerwonego Krzyża w Chorzowie). Decyzje wykonano w terminie.

Podmioty lecznicze udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych

W roku sprawozdawczym skontrolowano 57 podmiotów leczniczych, w których przeprowadzono łącznie 116 kontroli, w tym:

- 52 kontrole sanitarne zgodnie z harmonogramem (podczas 20 z nich kontrolowano również wykonanie szczepień ochronnych),
- 16 kontroli planowych w zakresie szczepień,
- 35 kontroli sprawdzających,
- 3 kontrole interwencyjne,
- 10 kontroli (doraźnych po wydanych zaleceniach doraźnych/nałożonych mandatach karnych, zgłaszalności chorób zakaźnych, na wniosek strony o wydanie opinii).

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano **12 decyzji** nakazujących m.in.:

- doprowadzenia do stanu zgodnego z wymogami połączenia ścian z podłogą,
- doprowadzenia do stanu zgodnego z wymogami ścian i sufitów,
- doposażenia pomieszczenia porządkowego w zlew z baterią,
- doprowadzenia do stanu zgodnego z wymogami powierzchni wyposażenia obiektów, w tym parapetów,
- doposażenia pomieszczenia porządkowego w sprzęt porządkowy,
- doposażenia w instrukcję selektywnego zbierania odpadów medycznych poszczególne pomieszczenia,
- zaktualizowania procedurę postępowania z odpadami medycznymi,

- doposażenia w zamykane pojemniki wielokrotnego użycia na odpady medyczne uruchamiane w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia – bez kontaktu z dłońmi,
- zapewnienia właściwych oznakowań worków z odpadami medycznymi innymi niż niebezpieczne o kodzie 180104.

5 decyzji wydanych z datą realizacji w 2018r. zostały wykonane w terminie. Nakazy ujęte w 7 pozostałych decyzji wydano z terminem ich realizacji w 2019r.(najdłuższy termin wykonania to: 30.06.2019r.).

W 2018r. w w/w zakładach leczniczych nałożono 11 mandatów karnych na kwotę **1550,00 zł** za nieprawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi, przeterminowane środki dezynfekcyjne oraz brak czystości.

Podczas 3 kontroli wydano zalecenia doraźne dot. zgłaszalności chorób zakaźnych oraz organizacji przyjęć dzieci zdrowych, chorych i osób dorosłych.

Procesy dezynfekcji

Procesy dezynfekcji prowadzone są we wszystkich skontrolowanych obiektach stosujących wielorazowe narzędzia medyczne. Do tej grupy należą głównie poradnie stomatologiczne. Poradnie lekarzy POZ bazują na sprzęcie jednorazowego użytku. Dezynfekcję przeprowadza się manualnie w opisanych pojemnikach z wkładem sitowym pod przykryciem. W jednym zakładzie leczniczym, który stosuje szeroki asortyment narzędzi wielorazowego użytku zakupiono urządzenie myjąco-dezynfekujące. Część poradni stomatologicznych stosuje myjki ultradźwiękowe. Do dezynfekcji stosowane są preparaty dezynfekcyjne mające dobre właściwości myjące. Niewiele poradni stomatologicznych dysponuje wydzielonym pomieszczeniem przeznaczonym do przeprowadzania procedur dezynfekcji i sterylizacji, dezynfekcja narzędzi odbywa się głównie w gabinecie lekarskim w wydzielonym miejscu. Poradnie mają opracowane procedury dot. dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego.

Procesy sterylizacji

W obrębie opisywanej grupy autoklawy posiadają prawie wyłącznie zakłady lecznicze udzielające świadczeń z zakresu stomatologii. Urządzenia te zlokalizowane są w gabinetach w wydzielonych miejscach w ciągu technologicznym obejmującym: odcinek na materiały czyste, odcinek z autoklawem i odcinek materiałów sterylnych. Część obiektów sterylizację przeprowadza w osobnych pomieszczeniach służących tylko do tego celu. Wszystkie autoklawy należą do klasy B. Skuteczność sterylizacji badana jest za pomocą wskaźników chemicznych klasy VI oraz wskaźników biologicznych. Opakowaniami sterylizacyjnymi są rękawy foliowo-papierowe i torebki foliowo-papierowe.

Postępowanie z bielizną

Postępowanie z bielizną w zakładach ambulatoryjnych było oceniane przez Sekcję NS-HKiŚ.

W kontrolach, w których nie uczestniczyli przedstawiciele tej sekcji ocenę w tym zakresie przeprowadziła Sekcja NS-EP. Prześcieradła na kozetki zostały zastąpione, w większości zakładów przez podkłady jednorazowe. W przypadku zakładów prowadzących rehabilitację leczniczą pacjenci zobowiązani są do przynoszenia własnych ręczników. Bielizna czysta wielorazowa (fartuchy lekarskie, prześcieradła) jest przechowywana w wydzielonych szafach. Bielizna brudna gromadzona jest w zamykanych, plastikowych pojemnikach w pomieszczeniach porządkowych lub w pokojach socjalnych. Obiekty

skontrolowane wysyłają pranie do pralni zewnętrznych udzielających świadczeń w tym zakresie podmiotom leczniczym. Usługi pralnicze realizowane są w ramach umów z firmami zewnętrznymi posiadającymi pozytywną opinię właściwego miejscowo inspektora sanitarnego.

Postępowanie z odpadami

Postępowanie z odpadami medycznymi w zakładach ambulatoryjnych było oceniane przez Sekcję NS-HKiŚ. W kontrolach, w których nie uczestniczyli przedstawiciele tej sekcji ocenę w tym zakresie przeprowadziła Sekcja NS-EP. Odpady niebezpieczne pochodzenia medycznego gromadzone są na stanowiskach pracy w typowych, prawidłowo oznakowanych pojemnikach lub workach foliowych, z zachowaniem właściwej kolorystyki worków, a następnie nie rzadziej niż co 72 h, transportowane są środkiem transportu wewnętrznego przeznaczonego wyłącznie do tego celu, do wydzielonego pomieszczenia magazynowego lub do wydzielonego pomieszczenia wyposażonego w urządzenie chłodnicze. Średnia częstotliwość odbioru wynosi jeden raz na dwa tygodnie. Odpady odbierane są do unieszkodliwiania przez specjalistyczne firmy posiadające stosowne zezwolenia.

Podczas 7 kontroli stwierdzono nieprawidłowe postępowania z odpadami medycznymi – wydano **zalecenia doraźne**.

Praktyki lekarzy i pielęgniarek oraz obiekty prowadzące działalność leczniczą nieregulowana

Nadzór nad praktykami zawodowymi oraz innymi obiektami prowadzącymi działalność leczniczą nieregulowaną sprawuje wyłącznie Sekcja Epidemiologii.

Na terenie Chorzowa zarejestrowanych jest **112** praktyk zawodowych lekarskich i **23** obiektów świadczących usługi medyczne nie będących podmiotami leczniczymi. Ta ostatnia grupa obiektów to głównie pracownie protetyczne, gabinety masażu oraz medycyny niekonwencjonalnej.

W ewidencji nie figurują praktyki pielęgniarskie.

W praktykach zawodowych przeprowadzono łącznie **13** kontroli, w tym **9** kontroli sanitarnych, zgodnie z harmonogramem, **1** kontrolę sprawdzającą, **3** kontrole związane z wydaniem opinii.

Nie wydano żadnej decyzji administracyjnej i nie nałożono mandatu.

Procesy dezynfekcji

Gabinety stomatologiczne przeprowadzają procesy dezynfekcji narzędzi metodą manualną w pojemnikach pod przykryciem z wkładem sitowym. Pozostałe gabinety zabiegowe oraz te mające charakter konsultacyjny stosują sprzęt jałowy jednorazowego użytku. W części gabinetów narzędzia obrotowe są czyszczone przed dezynfekcją w myjkach ultradźwiękowych. Dezynfekcja odbywa się w wyznaczonych miejscach w gabinetach, gdzie w większości przypadków zachowany jest ciąg technologiczny: od odcinka gdzie przeprowadza się dezynfekcję do odcinka materiałów sterylnych.

Sterylizacja

Gabinety stomatologiczne wyposażone są w autoklawy klasy B. Kilka gabinetów ginekologicznych wykorzystujących wzierniki wielorazowe dysponuje własnymi autoklawami. Autoklawy są badane wskaźnikami chemicznymi i biologicznymi.

Pierwszymi jest badany każdy proces podczas gdy testy typu Sporal A stosowane są ze średnią częstotliwością raz na 3 miesiące. Część praktyk zawodowych dysponuje wydzielonymi pomieszczeniami przeznaczonymi na przeprowadzania procesów sterylizacji. W jednym przypadku pomieszczenie te jest użytkowane wspólnie z innymi praktykami zawodowymi stosującymi narzędzia wielorazowe.

Postępowanie z brudną bielizną

Brudna bielizna, głównie fartuchy płócienne, na bieżąco jest zabierana do prania. Pranie odbywa się w większości przypadków w warunkach domowych. W gabinetach, gdzie badanie pacjenta odbywa się na kozetce czy na fotelu ginekologicznym stosowane są podkłady jednorazowe. Bieliznę czystą przechowuje się w wydzielonych szafach w gabinecie.

Postępowanie z odpadami medycznymi

Odpady niebezpieczne pochodzenia medycznego gromadzone są na stanowiskach pracy w typowych, prawidłowo oznakowanych, pojemnikach lub workach foliowych, z zachowaniem właściwej kolorystyki worków a następnie transportowane do pomieszczenia wyposażonego w urządzenie chłodnicze skąd odbierane są do unieszkodliwiania przez specjalistyczne firmy, posiadające stosowne zezwolenia, z częstotliwością uzależnioną od rodzaju wytwarzanych odpadów oraz warunków ich magazynowania. Pomimo braku regulacji prawnych w zakresie postępowania z odpadami medycznymi, praktyki lekarskie, które udzielają świadczeń medycznych pacjentom raz lub dwa razy w tygodniu, zleciły firmom transportowym odbiór odpadów niebezpiecznych z częstotliwością do 72 h.

Podczas **1** kontroli stwierdzono nieprawidłowe postępowania z odpadami medycznymi – wydano **zalecenia doraźne**.

IV. AKCJE DERATYZACYJNE

Na terenie Chorzowa przeprowadzono **2** akcje deratyzacyjne (w okresie wiosennym i jesiennym), zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Chorzów. Podczas 1 kontroli stwierdzono nieprawidłowości dot. braku uzupełniania trutek przez cały okres trwania deratyzacji w związku z powyższym wydano na Stronę zalecenia doraźne.

V. INTERWENCJE:

a/ dotyczące podmiotów leczniczych

W roku sprawozdawczym rozpatrzono **8 interwencji** dotyczących podmiotów leczniczych:

- **1** zgłoszenie dot. udzielaniu świadczeń medycznych w budynku niedostosowanym do tego celu przez C.M Hajduki Sp. z o.o. ul. Jubileuszowa 3 w Chorzowie – nie potwierdzono podczas kontroli.
- **1** zgłoszenie dot. złego stanu sanitarno-porządkowego pomieszczenia sanitarnego w przychodni przy ulicy Ryszki 57 w Chorzowie – kontrola nie wykazała uchybień.
- **1** zgłoszenie dot. prawdopodobnego zakażenia pacjentów oraz personelu medycznego świerzbem w MEDI- SYSTEM HONORATA – u jednej osoby stwierdzono zakażenie świerzbem. Wdrożono reżim: środki ochrony osobistej, leczenie lekiem p/świądowym.
- **1** zgłoszenia dot. braku rozdziału czasowego przyjęć do szczepień dzieci zdrowych i chorych dorosłych w NZOZ Centrum Medyczne Hajduki przy ul. Jubileuszowej 3 w Chorzowie - interwencja potwierdziła się, wydano zalecenia doraźne na Stronę.
- **1** zgłoszenie dot. niestosowania się do procedury zmiany rękawiczek po każdym pacjencie w punkcie pobrań w NZOZ LABOMED przy ul. Jubileuszowa 42 w Chorzowie- skarga nie potwierdziła się.
- **1** zgłoszenie dot. nieprawidłowości w toalecie dla pacjentów w przychodni przy ul. św. Pawła w Chorzowie- interwencja potwierdziła się i wydano zalecenia doraźne na Stronę.
- **1** zgłoszenie dot. nieprzestrzegania procedur zapobiegających zakażeniom świerzbem w Domu Polskiego Czerwonego Krzyża w Chorzowie przy Pl. Piastowskim 19 - w dniu kontroli prowadzone były działania prewencyjne. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- **1** zgłoszenie dot. zaniedbań ze strony higieniczno-sanitarnych w Szpitalu Specjalistycznym w Chorzowie przy ul. Zjednoczenia- skarga potwierdziła się, na Stronę została nałożona decyzja administracyjna.

b/ dotyczące obecności gryzoni

W roku sprawozdawczym wpłynęły **24** interwencje dotyczące obecności gryzoni na terenie posesji oraz na terenie przynależnym do tych posesji. O złożonej przez mieszkańców interwencji zawiadamiani są (pisemnie lub telefonicznie) właściciele lub zarządcy nieruchomości w celu przeprowadzenia wspólnych kontroli, podczas których najczęściej stwierdzano trwające już w posesjach zabiegi deratyzacyjne.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 13 zaleceń doraźnych, które wykonano w terminie.

c/ dotyczące obecności insektów i gołębi

W roku sprawozdawczym wpłynęło 9 interwencji w sprawie obecności insektów w nieruchomościach (pcheł, pluskiew, mrówek, obrzezków gołębich) oraz 12 interwencji dot. zanieczyszczania przez ptaki budynków i klatek schodowych.

d/ inne interwencje

Wpłynęły 3 zgłoszenia, z których:

- 1 zgłoszenie dot. fetoru i nieczystości zalegających na parapetach okiennych sąsiednich mieszkań ul. Zjednoczenia nr 1 – interwencja niezasadna
- 1 zgłoszenie dot. oceny stanu sanitarnego posesji nr 15 przy ul. 3 Maja - sprawę prowadziła Sekcja Higieny Komunalnej
- 1 zgłoszenie dot. złej lokalizacji domku dla kotów przy ul. Żołnierzy Września 17- interwencja zakończyła się pomyślnie dla osoby zgłaszającej.

Higiena żywności, żywienia i przedmiotów użytku

1A. Charakterystyka obiektów nadzorowanych

Zgodnie z ewidencją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chorzowie na terenie miasta Chorzowa znajduje się 1 299 zakładów.

Największą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością. W większości są to małe zakłady prowadzone przez prywatnych właścicieli.

Zakłady produkcyjne to głównie piekarnie i ciastkarnie prowadzące długoletnią działalność, w pomieszczeniach adaptowanych. W większości zakłady te wprowadziły zasady GHP, GMP i system HACCP. Zaopatrują one z reguły rynek lokalny.

Zakłady żywienia zbiorowego o liczbie 315 to w większości zakłady małej gastronomii (178). Zakłady te w bardzo dużej części spełniają wymagania dotyczące stanu technicznego i wyposażenia.

Część zakładów zlokalizowanych jest na tzw. „szlaku turystycznym” tzn. teren WPKiW w Chorzowie.

B. Ocena stanu sanitarnego - ogólna

W roku 2018 w ewidencji znajdowało się 1 299 zakładów, z czego skontrolowano 790, w tym 2 miejsce obrotu przedmiotami użytku i 0 miejsce obrotu kosmetykami.

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1 130 kontroli sanitarnych, w tym 2 kontrole w miejscu obrotu przedmiotami użytku i 0 w miejscu obrotu kosmetykami.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych 386 próbek żywności, 15 próbek sanitarnych, 10 próbek przedmiotów do kontaktu z żywnością, 10 próbek kontrolnych posiłków pobranych w związku z podejrzeniem zatrucia, 12 wymazów i 0 próbek kosmetyków. Przeprowadzono 3 teoretyczne analizy sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego oraz 2 laboratoryjne oceny posiłków.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że 11 obiektów nie odpowiadało ustalonym wymaganiom. Stanowi to 1,4% w stosunku do wszystkich obiektów sklasyfikowanych.

Wydano 12 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, 2 zatwierdzające warunkowo, 3 prolongaty, 4 decyzje umarzające, 1 o wygaśnięciu, 3 zakazujące wprowadzania produktu do obrotu, wniosków do sądu nie oddano. Winnych uchybień ukarano 62 mandatami na łączną kwotę 17750 PLN. Złożono do WSSE 3 wnioski o nałożenie kary pieniężnej za rozpoczęcie działalności bez złożenia wniosku oraz 1 za poszerzenie działalności bez zgody. 1 wniosek został rozpatrzony, nałożono karę pieniężną wysokości 3000 złotych. Pozostałe wnioski czekają na rozpatrzenie.

C. Ocena stanu sanitarnego - szczegółowa

Zakłady produkcji żywności

W roku 2018 w ewidencji znajdowało się 66 zakładów z tej grupy obiektów, z czego skontrolowano 60. W obiektach tych przeprowadzono 108 kontroli. Zgodnie z arkuszem oceny stanu sanitarnego nie stwierdzono zakładów niezgodnych.

W grupie tej wydano 3 decyzje nakazujących usunięcie uchybień technicznych, 1 zatwierdzającą warunkowo, 3 prolongaty, 1 umarzającą oraz nałożono 5 mandatów na kwotę 1200 PLN.

Najczęściej stwierdzane uchybienia to m.in.

- zły bieżący stan sanitarno-porządkowy,
- stwierdzenie obecności szkodników,
- wprowadzanie przeterminowanych środków spożywczych,
- nieprzestrzeganie GHP, GMP i HACCP.

W 2018 roku w nadzorowanych zakładach produkujących żywność pobrano 123 próbki do badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i sanitarnych.

Zdyskwalifikowano 4 próbki (tj. 4 próbki pod względem sanitarnym), co stanowi 3,3% zbadanych ogółem. Wskaźnik ten jest niższy w stosunku do roku ubiegłego, kiedy to zdyskwalifikowano 4,7% próbek. Pobrano 3 próby przedmiotów użytku.

Obiekty obrotu żywnością

W roku 2018 skontrolowano 412 obiektów z 777 prowadzących działalność handlową na terenie nadzorowanym, w obiektach tych przeprowadzono 587 kontroli. Zgodnie z arkuszem oceny stanu sanitarnego stwierdzono 7 zakładów niezgodnych.

W grupie tej wydano 7 decyzji nakazujących usunięcie uchybienia sanitarne, 3 decyzje umarzające, 1 o wygaśnięciu, 3 zakazujące wprowadzania produktu do obrotu, 1 zatwierdzającą warunkowo oraz nałożono 33 mandaty na kwotę 9050 PLN.

Najczęściej stwierdzane uchybienia to m.in.:

- nieprzestrzeganie GHP i uproszczonego systemu HACCP (m. in. brak zapisów),
- brak należytego stanu sanitarnego w zakładach,
- zły stan techniczny,

- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych przeterminowanych.

Ogółem w miejscach obrotu pobrano do badań 264 próbki żywności i 4 próbki przedmiotów użytku. Zdyskwalifikowano 5 próbek (tj. 2 próbki pod względem znakowania substancji słodzących, 2 pod względem zanieczyszczeń biologicznych, 1 pod względem sensorycznym), co stanowi 1,9% w stosunku do zbadanych. Wskaźnik ten jest wyższy w stosunku do roku ubiegłego, kiedy to zdyskwalifikowano 0,3% próbek.

Zakłady żywienia zbiorowego

W 2018 roku skontrolowano 316 zakładów żywienia zbiorowego, gdzie przeprowadzono 433 kontrole. Stwierdzono 4 zakłady negatywnie ocenione na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego.

W grupie tej wydano 2 decyzje nakazujące usunięcie uchybień. Nałożono 24 mandaty na kwotę 7500 PLN.

Najczęstsze uchybienia :

- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych,
- brak należytego stanu sanitarnego w zakładzie,
- nieprzestrzeganie GHP i systemu HACCP,
- przerwanie łańcucha chłodniczego,
- zły stan techniczny.

W obiektach tych pobrano 30 próbek, w tym 10 w związku z podejrzeniem zatrucia, 12 wymazów, 2 próbki kwestionowano.

D. Ocena transportu żywności

W 2018 roku nadzorem objętych zostało 52 firmy transportowe przewożące żywność, 6 skontrolowano. Mandatów karnych nie nałożono.

E. Nadzór nad importem/eksportem

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 921 kontrole i wydano 921 świadectw tj.: 919 świadectw partii środków spożywczych, 2 świadectwa partii materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

Nie pobrano próbek do badań w ramach importu.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu z tytułu nadzoru nad importem, to 188 379 PLN.

Skontrolowano 2 partie żywności na export (kaszki dla dzieci) do Argentyny o łącznej masie 3837,75 kg.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu z tytułu nadzoru nad eksportem to 304 PLN.

2. JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

A. Jakość zdrowotna krajowych środków spożywczych

W 2018 roku przebadano laboratoryjnie 330 próbek krajowych środków spożywczych pobranych w różnego rodzaju obiektach żywienia – żywnościowych:

- w zakresie oznaczania zanieczyszczeń mikrobiologicznych - 217,
- w zakresie oznaczania zanieczyszczeń chemicznych – 66,
- w zakresie oceny organoleptycznej - 57,
- w zakresie oznaczania zanieczyszczeń – 4,
- wyłącznie w zakresie znakowania – 3.

Ponadto pobrano 15 próbek zmiotek w kierunku badań sanitarnych i 10 próbek kontrolnych posiłków w związku z podejrzeniem zatrucia oraz 12 wymazów.

W 2018 roku pod względem znakowania oceniono 91 próbek krajowych środków spożywczych. Zdyskwalifikowano ogółem 10 próbek tj. 1 próbkę ze względu na zanieczyszczenia chemiczne, 3 próbkę ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne, 3 ze względu na znakowanie substancji słodzących, 1 ze względu na organoleptykę,

1 ze względu na zanieczyszczenia biologiczne oraz 2 próbek sanitarnych (zatrucie).

B. Jakość zdrowotna środków spożywczych z importu

Przebadano 62 próbki żywności z Unii Europejskiej i importu, w tym 32 pod względem parametrów chemicznych, 25 pod względem parametrów mikrobiologicznych, 2 próbki w zakresie oceny organoleptycznej oraz 3 próby tylko w zakresie znakowania. W ramach przebadanych próbek oceniono 27 pod względem zgodności znakowania z aktualnymi wymogami.

Zdyskwalifikowano ogółem 1 próbę ze względu na zanieczyszczenie biologiczne.

3. NADZÓR NAD MATERIAŁAMI DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ I KOSMETYKAMI.

W 2018 roku przebadano 10 próbek wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 0 próbek kwestionowano. Skontrolowano 2 obiekty obrotu przedmiotami do kontaktu z żywnością. W obiektach obrotu kosmetykami przeprowadzono 0 kontroli. Nie nałożono mandatów karnych, nie wydano decyzji administracyjnych.

4. SKARGI I INTERWENCJE

W 2018 roku zgłoszono 79 interwencji: 42 dotyczyły złej jakości zdrowotnej środków spożywczych, 24 warunków higieniczno-sanitarnych oraz 12 jednocześnie jakości i warunków. Potwierdzonych zostało 19 interwencji (7 na złą jakość, 5 na nieprawidłowy stan sanitarny oraz 7 na złą jakość i nieprawidłowy stan sanitarny) w trakcie których nałożono 16 mandatów na łączną kwotę 3450 PLN. W związku z interwencjami wydano 2 decyzje nakazujące. Pozostałe interwencje nie potwierdziły się. Przekazywano interwencję

do Powiatowego Lekarza Weterynarii. W ramach skarg w zintegrowanym laboratorium nie zbadano próbek środków spożywczych dostarczonych przez konsumentów, pobrano natomiast w ramach urzędowej kontroli celowanej 27 próbek środków spożywczych oraz 12 wymazów sanitarnych i 1 jadłospis (z czego zakwestionowano i wydano 1 zalecenia do jadłospisu żywienia).

OCENA I WNIOSKI KOŃCOWE

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów żywnościowych, jak wykazują arkusze oceny stanu sanitarnego, uległ pogorszeniu w stosunku do roku ubiegłego (jest więcej zakładów niezgodnych). Jednak decyzji nakazujących wydano mniej, nałożono natomiast więcej mandatów karnych. W dalszym ciągu stwierdza się nie zachowanie należytego stanu sanitarno-higienicznego, wprowadzanie do obrotu przeterminowanych środków spożywczych, stwierdza się obecność szkodników oraz nie zachowanie łańcucha chłodniczego. Większość obiektów jednak oceniono pozytywnie. Wprowadzono w nich i stosuje się zasady Dobrej Praktyki Higienicznej, w zakładach produkcyjnych w większości wprowadzono i stosuje się zasady systemu HACCP, a w pozostałych grupach obiektów uproszczone procedury na zasadach systemu HACCP.

Higiena komunalna i środowiska

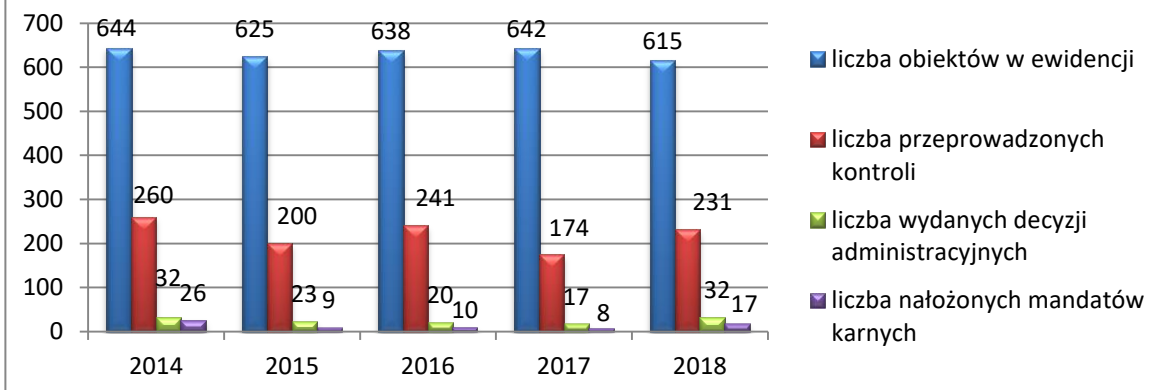
Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska sprawowała nadzór nad przestrzeganiem wymagań higieniczno – zdrowotnych w obiektach użyteczności publicznej oraz nad jakością sanitarną wody do spożycia przez ludzi, ciepłej wody użytkowej i wody na pływalniach.

Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej

Na terenie miasta Chorzowa nadzorem objęto **615 obiektów użyteczności publicznej**. Są to: podmioty lecznicze, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, odnowy biologicznej, gabinety tatuażu, ustępy publiczne i ogólnodostępne, pływalnie kryte, domy pomocy społecznej, schronisko dla bezdomnych mężczyzn, hotele i inne obiekty świadczące usługi hotelarskie, obiekty sportowe, kulturalne, targowiska, pralnie, apteki, sklepy zielarsko – medyczne, sklepy z odzieżą używaną, ośrodek pomocy osobom uzależnionym od alkoholu, stacje paliw, cementarze, domy i zakłady pogrzebowe, dworzec kolejowy, przystanki kolejowe i autobusowe oraz tereny rekreacyjne.

W 2018 roku skontrolowano **195 obiektów użyteczności publicznej**.

Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej w latach 2014-2018

W 2018 roku w ramach nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej:

- przeprowadzono **231** kontroli,
- wydano **32** decyzje administracyjne,
- nałożono **17** mandatów karnych na łączną kwotę **3750** zł.

Ustępy publiczne i ogólnodostępne

Na terenie Chorzowa usytuowane są 24 ustępy publiczne, w tym jeden, którego dysponentem jest gmina, cztery na targowiskach oraz 19 usytuowanych na terenie Parku Śląskiego (Śląskiego Wesołego Miasteczka, Śląskiego Ogrodu Zoologicznego, Muzeum Górnośląskiego Parku Etnograficznego), a także 5 ogólnodostępnych w centrach handlowych. Część ustępów w Parku Śląskim udostępniona jest wyłącznie w sezonie letnim, pozostałe funkcjonują całorocznie. Z wyjątkiem przenośnej toalety typu TOI-TOI na terenie ZOO, wszystkie podłączone są do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W 2018 roku skontrolowano 18 ustępów, które wyposażone były w bieżącą zimną i ciepłą wodę, sprawne urządzenia sanitarne oraz w środki czystości, higieny i preparaty dezynfekcyjne.

Dla dwóch ustępów usytuowanych na targowiskach wydano decyzje administracyjne nakazujące doprowadzenie ścian i sufitów w pomieszczeniach do stanu czystości, które zostały wykonane terminowo.

W jednym obiekcie za nieprawidłowości sanitarne tj. brudne podłogi, muszle ustępowe oraz magazyn gospodarczy nałożono mandat karny w wysokości 150 zł. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała poprawę bieżącego stanu sanitarno – porządkowego.

Z wyjątkiem serwisowanego doraźnie ustępu publicznego przy ul. Górnośląskiej, wszystkie mają zapewnioną stałą obsługę. W oparciu o wyniki przeprowadzonych kontroli, skontrolowane obiekty oceniono jako zadawalające pod względem sanitarno – higienicznym i technicznym.

Pływalnie kryte

W tej grupie obiektów ujęto 4 pływalnie, których dysponentem jest gmina oraz 2 kompleksy basenowe w Hotelu Diament Arsenal Palace i w zakładzie odnowy biologicznej Lifeage Premium Wellness Club. W 2018 roku skontrolowano dwa obiekty.

W związku z ponadnormatywną liczbą bakterii z rodzaju *Legionella sp.* w instalacji ciepłej wody w natryskach na pływalni przy Placu Powstańców Śląskich 1 w Chorzowie wydano 2 decyzje nakazujące – jedną w terminie natychmiastowym dotyczącą wyłączenia z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów oraz podjęcia działań naprawczych mających na celu redukcję liczby bakterii *Legionella sp.*, drugą dotyczącą doprowadzenia parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w natryskach do stanu zgodnego z wymaganiami. Decyzje zostały wykonane terminowo.

W oparciu o wyniki przeprowadzonych kontroli i badań laboratoryjnych wody, skontrolowane pływalnie kryte oceniono jako zadawalające pod względem sanitarnym i technicznym.

Domy pomocy społecznej i inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

W tej grupie wykazano 3 całodobowe obiekty oraz 6 dziennego pobytu, w tym ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy, środowiskowe domy pomocy oraz Centrum Inicjatyw Społecznych.

Największy z całodobowych domów prowadzony jest przez Polski Związek Niewidomych, jeden przez zgromadzenie zakonne oraz w Chorzowie Starym - przez Caritas Archidiecezji Katowickiej. Dla **Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek św. Florian przy ul. Harcerskiej 3** w dniu 15.11.2018 r. wydano decyzję administracyjną nakazującą zapewnienie zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 05.10.2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi oznakowania identyfikującego worki i pojemniki przeznaczone do gromadzenia odpadów medycznych, pojemników wielokrotnego użytku przeznaczonych do gromadzenia odpadów medycznych umożliwiających otwieranie ich w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem lub pojemnikiem, wyposażenia przenośnego urządzenia chłodniczego do wstępnego magazynowania odpadów medycznych w termometr oraz w jego sąsiedztwie dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnika na czyste rękawiczki jednorazowe i pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowego użytku, a także opracowania procedury wraz z instrukcją selektywnego zbierania odpadów medycznych z terminem realizacji do dnia 15.02.2019 r. Ponadto, wydano zalecenia doraźne dotyczące postępowania z odpadami medycznymi o kodzie 18 01 04.

W dniu 3.12.2018 roku wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w obiekcie w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.* do stanu zgodnego z wymaganiami z terminem realizacji do dnia 01.03.2019 r.

Obiekt oceniono jako **zły** pod względem higieniczno – sanitarnym i technicznym.

Ponadto, w związku z ponadnormatywną liczbą bakterii z rodzaju *Legionella sp.* w ciepłej wodzie, dla dwóch obiektów wydano dwie decyzje administracyjne – jedną nakazującą w terminie natychmiastowym wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów oraz podjęcia działań naprawczych mających na celu redukcję liczby bakterii *Legionella sp.*, drugą nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami. Obydwie zostały wykonane terminowo.

Schronisko dla bezdomnych mężczyzn

W ewidencji ujęto Schronisko dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Katowickiej 190, którego dysponentem jest gmina Chorzów. Ocenione jako złe pod względem technicznym w 2017 roku, obecnie ze względu na wykonanie obowiązków nałożonych decyzją wydaną w 2017 roku, a także na podstawie przeprowadzonej w 2018 roku kontroli w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego, zakwalifikowano jako zadawalające pod względem sanitarno – technicznym i sanitarno – higienicznym.

Hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe

W tej grupie wykazano 8 skategoryzowanych hoteli oraz 5 nieskategoryzowanych obiektów świadczących usługi noclegowe. W roku sprawozdawczym skontrolowano siedem obiektów skategoryzowanych i cztery obiekty nieskategoryzowane.

Wszystkie skontrolowane hotele posiadają bazę noclegową o wysokim standardzie świadczonych usług i komfortowym wyposażeniu. Większość przystosowana jest dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz dysponuje gabinetami odnowy biologicznej.

Dla jednego z hoteli za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – higieniczne tj. brudne wnętrza szafek w strefie SPA, regały na czystą bieliznę w pomieszczeniu magazynowym oraz parapety w pokojach dla gości nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 600 zł. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała poprawę bieżącego stanu sanitarno – porządkowego.

Dla jednego z obiektów nieskategoryzowanych wydano decyzję administracyjną nakazującą odnowienie ścian i sufitów w przechowalni bagażu i pomieszczeniu gospodarczym oraz uzupełnienie płytek podłogowych przy wejściu do kabiny prysznicowej w łazience. Decyzja została wykonana terminowo.

Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – higieniczne w dwóch obiektach tj. brudne wyposażenie pokoi gościnnych i zalęgające pajęczyny w narożach ścian nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 350 zł. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę bieżącego stanu sanitarno – porządkowego.

Na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli cztery hotele oceniono jako dobre pod względem sanitarnym i technicznym, ze względu na wyróżniający się standard świadczonych usług, pozostałe skontrolowane obiekty świadczące usługi noclegowe oceniono jako zadawalające.

Dworzec kolejowy

W ewidencji ujęto dworzec kolejowy w Chorzowie Batorym. Nadal wyłączona jest z użytkowania poczekalnia i toalety dla podróżnych. W holu dworca funkcjonuje jedynie kasa biletowa. Perony wyposażone są w ławki i kosze na odpady komunalne. Utrzymanie czystości zarządcy obiektu zlecieli firmom zewnętrznym. Na podstawie przeprowadzonych w 2018 roku kontroli obiekt oceniono jako zadawalający pod względem sanitarno – higienicznym i sanitarno – technicznym.

Przystanki kolejowe

W ewidencji ujęto 2 obiekty w Chorzowie Mieście i Chorzowie Starym, które skontrolowano. Dla jednego obiektu, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami sanitarno – technicznymi, na dwa podmioty odpowiedzialne, wydano 2 decyzje administracyjne dotyczące doprowadzenia do stanu zgodnego z wymaganiami ścian i sufitu w tunelu komunikacyjnym prowadzącym na peron, schodów oraz zadaszenia przy drzwiach wejściowych do budynku. Jedna decyzja została wykonana terminowo. Natomiast podmiot odpowiedzialny za wykonanie drugiej decyzji wniósł odwołanie do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, który decyzję uchylił. Pomimo wniesionego odwołania strona poinformowała o podjęciu działań mających na celu usunięcie stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości sanitarno – technicznych.

Skontrolowane obiekty utrzymane były w zadawalającym stanie sanitarno – porządkowym. Bieżącym utrzymaniem czystości zajmują się firmy zewnętrzne działające na zlecenie podmiotów zarządzających obiektami.

Przystanki autobusowe

W ewidencji ujęto 2 usytuowane przy głównych arteriach komunikacyjnych przystanki, obsługujące również ruch międzynarodowy. Przeprowadzone kontrole wykazały, że utrzymane były w dobrym stanie porządkowym i technicznym, wyposażone w wiaty, ławki oraz kosze na śmieci. Przystanki sprzątane są codziennie przez firmy usługowe na zlecenie gminy.

Stacje paliw

Na nadzorowanym terenie funkcjonuje 12 stacji paliw, z których skontrolowano jedną. Dysponuje toaletami dla klientów, w tym dostosowaną dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Wyposażona była w bieżącą ciepłą i zimną wodę, sprawne urządzenia sanitarne oraz środki higieny i preparaty dezynfekcyjne. Utrzymaniem porządku i bieżącej czystości zajmują się pracownicy stacji.

Obiekt oceniony został jako zadawalający pod względem sanitarno – technicznym i sanitarno – higienicznym.

Pralnie, punkty przyjęć odzieży do prania, magle

W tej grupie ujęto 5 obiektów: trzy pralnie, punkt przyjęć odzieży do prania oraz magiel.

Skontrolowano jedną pralnię, dla której wydano decyzję administracyjną nakazującą odnowienie ścian, sufitu i podłogi. Decyzja została wykonana terminowo. Obiekt oceniono jako zadawalający pod względem sanitarno – technicznym oraz sanitarno – higienicznym.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej oraz świadczące więcej niż jedną z usług

W ewidencji ujęto 212 zakładów, z których w 2018 roku skontrolowano 71. Jest to najliczniejsza grupa obiektów charakteryzująca się największym zróżnicowaniem pod względem technicznym, od małych jednostanowiskowych po duże, wielostanowiskowe, świadczące więcej niż jedną z usług np. kosmetyczne, fryzjerskie i solarium.

Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – porządkowe w tej grupie obiektów nałożono 8 mandatów karnych na łączną kwotę 1750 zł., tj. za brudne stanowiska pracy oraz wyposażenie zakładów, brak preparatu do dezynfekcji narzędzi wielokrotnego użytku stosowanych podczas świadczenia usług oraz nieprawidłowe oznakowanie pojemników z roztworem preparatu do dezynfekcji.

Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę bieżącego stanu sanitarnego.

Dla **Solarium przy ul. Wolności 37** w dniu 12.06.2018 r. wydano decyzję administracyjną nakazującą odnowienie ścian w kabinach z urządzeniami do opalania oraz doposażenie jednej z kabin w podajnik na ręczniki jednorazowego użytku z terminem realizacji do dnia 10.08.2018 r. Decyzja nie została wykonana terminowo, w związku z powyższym wobec strony odpowiedzialnej wszczęto postępowanie egzekucyjne. Na wniosek strony w dniu 16.10.2018 r. wydano decyzję prolongującą termin wykonania obowiązku do dnia 31.12.2018 r. W związku z powyższym obiekt oceniono jako **zły** pod względem sanitarno – technicznym.

W jednym z obiektów stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów określonych w ustawie z dnia 15 września 2017 roku o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. z 2017 r. poz. 2111) tj. nie umieszczono w miejscu udostępniania solarium informacji, o treści: „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18. roku życia (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium)” oraz informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium, a ponadto na drzwiach wejściowych do solarium umieszczono reklamę informującą o nowej jakości lamp stosowanych w solarium. W związku z powyższym, wobec podmiotu odpowiedzialnego zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia kary pieniężnej. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Pozostałe skontrolowane zakłady oceniono jako zadawalające pod względem sanitarno – technicznym i sanitarno – porządkowym.

Tereny rekreacyjne

W ewidencji ujęto 107 obiektów. Są to głównie place zabaw i piaskownice oraz tereny rekreacyjne przy dwóch zbiornikach wodnych w Parku Śląskim, których dysponentami są przedsiębiorstwa i spółdzielnie mieszkaniowe oraz gmina. Skontrolowano 22 place zabaw i piaskownice. We wszystkich, przed sezonem wymieniono piasek, w większości odnowiono obudowy piaskownic i urządzenia przeznaczone do zabawy i rekreacji. Place zabaw wyposażone były w pojemniki na odpady komunalne i ławki oraz w większości w regulaminy określające zasady korzystania z obiektów. Utrzymanie bieżącej czystości zarządcy zlecali firmom zewnętrznym.

Skontrolowane place zabaw i piaskownice oceniono jako zadawalające pod względem sanitarno – technicznym.

Obiekty sportowe

Na nadzorowanym terenie znajduje się 16 obiektów sportowych. Są to: kompleksy i kluby sportowe, stadiony, hale i boiska, korty tenisowe. Skontrolowano 5 obiektów, których stan sanitarno – techniczny oceniono jako zadawalający. Wszystkie dysponują zapleczem sanitarnym z toaletami, natryskami i szatniami. Punkty wodne wyposażone były w bieżącą zimną i ciepłą wodę. Skontrolowane obiekty zaopatrzone były w środki czystości i preparaty dezynfekcyjne.

W grudniu 2018 roku w Chorzowie Batorym oddano do użytku halę sportowo – rekreacyjną z wydzielonymi odrębnymi strefami przeznaczonymi dla różnych aktywności fizycznych.

Apteki

W ewidencji ujęto 36 obiektów, skontrolowano 14.

W **Aptece przy ul. Wolności 78** w wyniku stwierdzonych nieprawidłowości sanitarno – technicznych tj. brudnych ścian w większości pomieszczeń, w dniu 11.12.2018 r., wobec podmiotu odpowiedzialnego, wszczęto postępowanie administracyjne. W związku z powyższym obiekt oceniono jako **zły** pod względem sanitarno – technicznym.

Apteka przy ul. 3 Maja 1 została oceniona jako **zła** pod względem sanitarno – higienicznym ze względu na stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości tj. brudne wnętrza szafek i półki w sali ekspedycyjnej i izbie recepturowej. W związku z powyższym na osobę odpowiedzialną nałożono mandat karny w wysokości 100 zł.

W tej grupie obiektów wydano 1 decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości sanitarno – technicznych dotyczącą odnowienia ścian, uzupełnienia płytek podłogowych oraz wyposażenia szuflady recepturowej w podajnik na ręczniki jednorazowego użytku. Dodatkowo za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – porządkowe nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 800 zł m. in. za brudne regały,

podłogi i zalegające pajęczyny w pomieszczeniach. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę bieżącego stanu sanitarnego.

Skontrolowane apteki oceniono jako zadawalające pod względem sanitarno – higienicznym i sanitarno – technicznym.

Obiekty kulturalne

W ewidencji ujęto 16 obiektów. Są to muzea, centra i domy kultury, biblioteki publiczne oraz teatr.

W 2018 roku skontrolowano 5 obiektów, których stan sanitarno – techniczny i sanitarno – higieniczny oceniono jako zadawalający.

Pozostałe obiekty

W ewidencji ujęto 39 obiektów, z których skontrolowano 3.

Dla prowadzonego przez Chrześcijańską Fundację „Wiara Nadzieja Miłość” Domu Dziennego Pobytu „Otwarte Drzwi” wydano decyzję administracyjną nakazującą odnowienie ścian w części pomieszczeń, która została wykonana terminowo. Skontrolowane obiekty oceniono jako zadawalające pod względem sanitarno – technicznym i sanitarno – higienicznym.

Podmioty lecznicze

W ewidencji ujęto 95 obiektów, z których skontrolowano 33.

Analogicznie jak w latach ubiegłych, we wszystkich obiektach nadzorem objęto sposób postępowania z odpadami i bielizną, a w podmiotach leczniczych udzielających całodobowych świadczeń zdrowotnych również sposób postępowania ze zwłokami osób zmarłych, a także jakość ciepłej wody użytkowej w zakresie obecności bakterii z rodzaju *Legionella sp.*

W dniu 18.10.2018 r. dla **NZOZ Gabinetów Stomatologicznych Andrzej Suchanek ul. Karpacka 38/2** wydano decyzję administracyjną dotyczącą zapewnienia zgodnego z wymaganiami oznakowania identyfikującego worki i pojemniki przeznaczone do gromadzenia odpadów medycznych, zapewnienia pojemników wielokrotnego użytku przeznaczonych do gromadzenia odpadów medycznych umożliwiających otwieranie ich w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem i pojemnikiem, zapewnienia w sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego przeznaczonego do wstępnego magazynowania odpadów medycznych: dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnika na czyste rękawiczki jednorazowe, pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowego użytku oraz opracowania instrukcji selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich powstawania. Termin wykonania obowiązków decyzji ustalono na dzień 30.11.2018 r. Kontrola sprawdzająca nie została przeprowadzona ponieważ obiekt był nieczynny. W związku z powyższym obiekt oceniono jako **zły** pod względem higieniczno – sanitarnym i technicznym.

W dniu 18.10.2018 r. dla **NZOZ Anima ul. Galeczki 30** wydano decyzję administracyjną dotyczącą zapewnienia zgodnego z wymaganiami oznakowania identyfikującego worki i pojemniki przeznaczone do gromadzenia odpadów medycznych, zapewnienia pojemników wielokrotnego użytku umożliwiających otwieranie ich w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem i pojemnikiem, zapewnienia w sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego przeznaczonego do wstępnego magazynowania odpadów medycznych: dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnika na czyste rękawiczki jednorazowe, pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowego użytku, zapewnienia środka do transportu wewnętrznego odpadów medycznych z miejsca ich powstawania do miejsca wstępnego magazynowania oraz opracowania dostosowanej do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r., poz. 1975) procedury postępowania z odpadami medycznymi i instrukcji selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich powstawania. Termin wykonania obowiązków decyzji ustalono na dzień 31.12.2018 r. W związku z powyższym obiekt oceniono jako **zły** pod względem higieniczno – sanitarnym i technicznym.

W dniu 09.11.2018 r. dla **NZOZ Grupowa Praktyka Lekarska „Chorzów Stary” poradnia przy ul. Mazurskiej 2** wydano decyzję administracyjną dotyczącą zapewnienia zgodnego z wymaganiami oznakowania identyfikującego worki i pojemniki przeznaczone do gromadzenia odpadów medycznych, zapewnienia w sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego przeznaczonego do wstępnego magazynowania odpadów medycznych: dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnika na czyste rękawiczki jednorazowe, pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowego użytku, doposażenia przenośnego urządzenia chłodniczego przeznaczonego do wstępnego magazynowania odpadów medycznych w termometr do pomiaru temperatury wewnątrz urządzenia oraz opracowania instrukcji selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich powstawania. Termin wykonania obowiązków decyzji ustalono na dzień 31.01.2019 r. W związku z powyższym obiekt oceniono jako **zły** pod względem higieniczno – sanitarnym i technicznym.

W dniu 17.12.2018 r. dla **NZOZ Przychodnia Lekarska MEDICOR Agata Kamińska ul. Ks. Wł. Opolskiego 5** wydano decyzję administracyjną dotyczącą odnowienia ściany w pomieszczeniu gospodarczym, w którym wstępnie magazynowane są odpady medyczne, z terminem realizacji do dnia 30.04.2019 r. W związku z powyższym obiekt oceniono jako **zły** pod względem technicznym.

W dniu 28.12.2018 r. dla **NZOZ Hospicjum Chorzowskie ul. Szpitalna 24** wydano decyzję administracyjną dotyczącą zapewnienia pojemników wielokrotnego użytku przeznaczonych do gromadzenia odpadów medycznych umożliwiających otwieranie ich w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem i pojemnikiem, opracowania dostosowanej do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r., poz. 1975) procedury postępowania z odpadami medycznymi i instrukcji selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich powstawania. Termin wykonania obowiązków decyzji ustalono

na dzień 28.02.2019 r. W związku z powyższym obiekt oceniono jako **zły** pod względem higieniczno – sanitarnym i technicznym.

W dniu 27.09.2018 r. dla **NZOZ ATRIA MED Sp. z o. o. Oddział Chorzów, ul. Hajducka 15** wydano decyzję administracyjną dotyczącą zapewnienia zgodnego z wymaganiami oznakowania identyfikującego worki i pojemniki przeznaczone do gromadzenia odpadów medycznych, zapewnienia pojemników wielokrotnego użytku przeznaczonych do gromadzenia odpadów medycznych umożliwiającą otwieranie ich w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem i pojemnikiem oraz opracowania dostosowanej do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r., poz. 1975) procedury postępowania z odpadami medycznymi. Część obowiązków decyzji została wykonana terminowo, jeden z obowiązków nie został wykonany. W związku z powyższym wobec strony odpowiedzialnej wszczęto postępowanie egzekucyjne (upomnienie). Obiekt oceniono jako **zły** pod względem higieniczno – sanitarnym.

W dniu 15.11.2018 r. dla **SP ZOZ Zespołu Szpitali Miejskich przy ulicy Strzelców Bytomskich 11 w Chorzowie – szpitala przy ul. Władysława Truchana 7** wydano decyzję dotyczącą zapewnienia przy stacjonarnym urządzeniu chłodniczym przeznaczonym do wstępnego magazynowania odpadów medycznych dostępu do: umywalki z bieżącą zimną i ciepłą wodą oraz wody bieżącej ciepłej i zimnej do celów porządkowych, z terminem realizacji do dnia 30.11.2019 r. W związku z powyższym obiekt oceniono jako **zły** pod względem technicznym.

Ponadto, dla 9 innych podmiotów leczniczych wydano 9 decyzji administracyjnych nakazujących m. in. zapewnienie zgodnego z wymaganiami oznakowania identyfikującego worki i pojemniki przeznaczone do gromadzenia odpadów medycznych, zapewnienie pojemników wielokrotnego użytku przeznaczonych do gromadzenia odpadów medycznych umożliwiającą otwieranie ich w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem i pojemnikiem, zapewnienie w sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego przeznaczonego do wstępnego magazynowania odpadów medycznych: dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnika na czyste rękawiczki jednorazowe, pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowego użytku, doposażenie przenośnego urządzenia chłodniczego przeznaczonego do wstępnego magazynowania odpadów medycznych w termometr do pomiaru temperatury wewnątrz urządzenia, opracowanie dostosowanej do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r., poz. 1975) procedury postępowania z odpadami medycznymi, instrukcji selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich powstawania, odnowienie ścian i sufitu w pomieszczeniu *pro morte* oraz sufitu w pomieszczeniu chlorowni. Decyzje zostały wykonane w roku sprawozdawczym.

Dla 19 obiektów wydano zalecenia doraźne w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dotyczącymi m. in. postępowania z odpadami innymi niż niebezpieczne o kodzie 18 01 04, które traktowane były jak odpady komunalne, braku zgodnego z wymaganiami oznakowania pojemników i worków oraz procedury postępowania z odpadami medycznymi i instrukcji selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich powstawania, nie zapewnienia w sąsiedztwie przenośnego

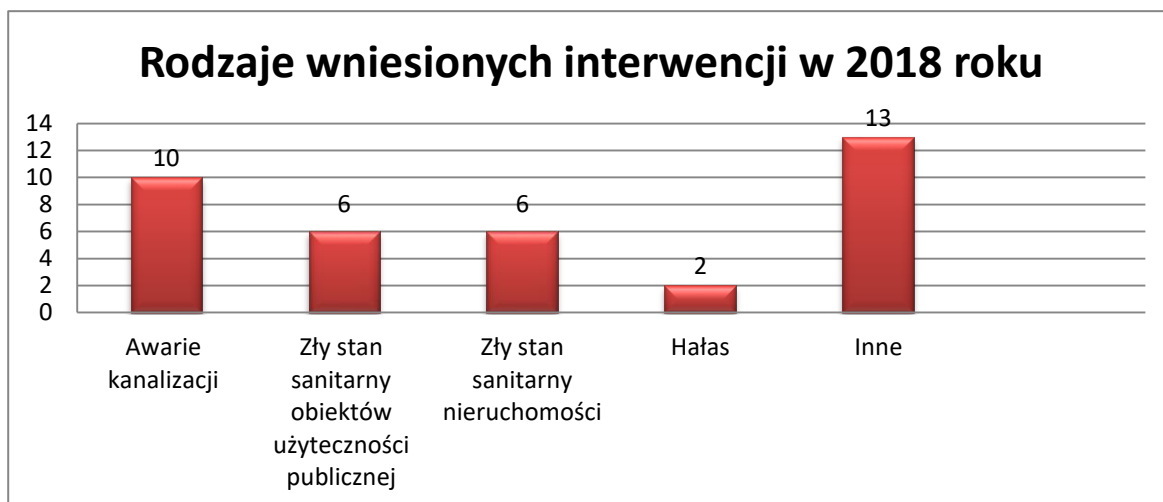
urządzenia chłodniczego przeznaczonego do wstępnego magazynowania odpadów medycznych: dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnika na czyste rękawiczki jednorazowe, pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowego użytku. Większość zaleceń doraźnych została wykonana terminowo.

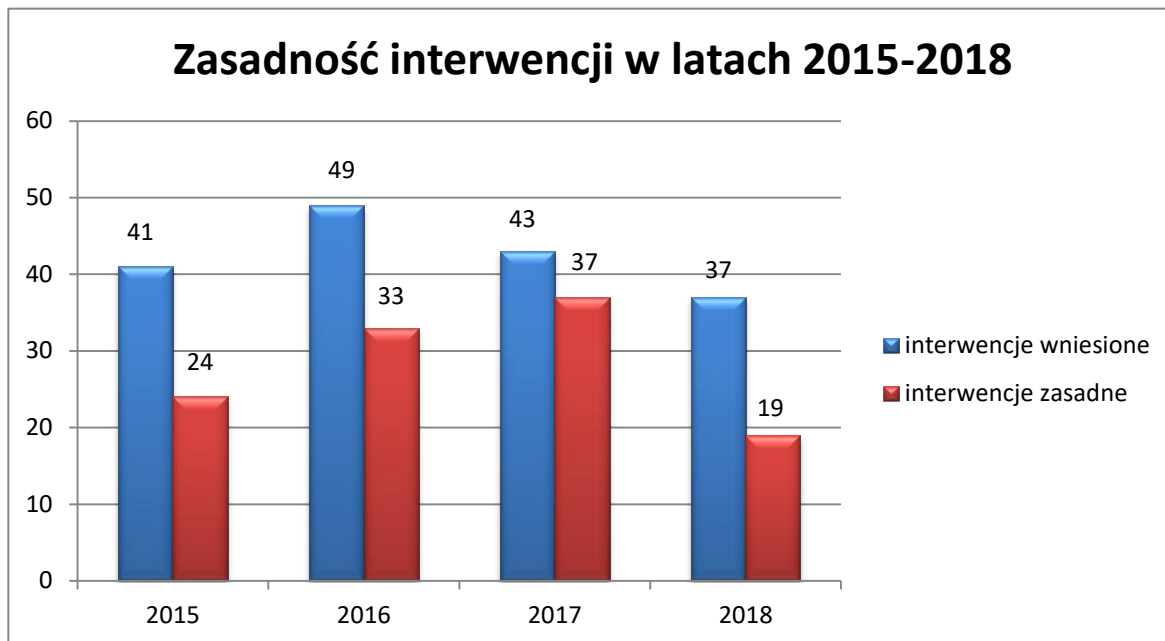
W związku z ponadnormatywną liczbą bakterii z rodzaju Legionella sp. w ciepłej wodzie użytkowej, dla jednego podmiotu leczniczego wydano dwie decyzje administracyjne – jedną nakazującą w terminie natychmiastowym wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów oraz jedną nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami. Decyzje zostały wykonane w roku sprawozdawczym.

Siedem skontrolowanych obiektów oceniono jako **złe** pod względem higieniczno – sanitarnym i technicznym, pozostałe oceniono jako zadawalające.

Interwencje

W 2018 roku wpłynęło 37 interwencji, z których 19 było częściowo lub całkowicie zasadnych. Dwie interwencje przekazano bezpośrednio właściwym organom w celu rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami, trzy po wstępnym rozpoznaniu.

Wniesione interwencje dotyczyły głównie awarii urządzeń kanalizacyjnych i zalewania ściekami terenu nieruchomości, a także złego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej. Najczęściej w trakcie przeprowadzanych kontroli, potwierdzano zasadność interwencji dotyczących zalewania terenu nieruchomości ściekami. Zarządcy nieruchomości każdorazowo, niezwłocznie podejmowali działania mające na celu usunięcie awarii kanalizacyjnych, w tym wypompowywanie ścieków, udrażnianie studzienek kanalizacyjnych, w razie konieczności wymianę instalacji kanalizacyjnej, opróżnianie i czyszczenie osadników. Miejsca po zalaniu poddawane były zabiegom dezynfekcji.

W ramach wniesionych interwencji wydano 2 decyzje administracyjne. Jedną dotyczącą doprowadzenia do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7.12.2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi parametrów fizykochemicznych wody w instalacji wewnętrznej w budynku zamieszkania zbiorowego. Decyzja została wykonana terminowo. Druga decyzja dotyczyła zlikwidowania rozlewiska ścieków na terenie nieruchomości i przeprowadzenia dezynfekcji miejsc po zalaniu. W wyniku podjętych przez zarządcę nieruchomości działań, część obowiązków została wykonana terminowo, natomiast w związku z nieusunięciem rozlewiska ścieków w piwnicy, wobec podmiotu odpowiedzialnego wszczęto postępowanie egzekucyjne.

W dwóch zakładach, fryzjerskim i kosmetycznym, za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – porządkowe tj. brudne wyposażenie zakładu, narzędzia i przybory fryzjerskie, a także niewłaściwe postępowanie z narzędziami jednorazowego i wielorazowego użytku oraz nieoznakowanie preparatu do dezynfekcji narzędzi, nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 700 zł. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę bieżącego stanu sanitarnego obiektów.

W trakcie rozpatrywania interwencji podejmowano współpracę z zarządcami/właścicielami budynków i nieruchomości, władzami samorządowymi, strażą miejską, ośrodkiem pomocy społecznej oraz innymi komórkami organizacyjnymi w tutejszej psse.

Podsumowanie

- W ramach nadzoru nad przestrzeganiem wymagań sanitarno – higienicznych w obiektach użyteczności publicznej nałożono 17 mandatów karnych na łączną kwotę 3750 zł. Dwa z nich nałożono w wyniku przeprowadzonych kontroli interwencyjnych.
- W 2018 roku odnotowano spadek liczby interwencji częściowo lub całkowicie zasadnych w stosunku do liczby rozpatrzonych. W 2017 roku było ich 86 %, a w 2018 roku 51,35 %.
- W stosunku do lat ubiegłych odnotowano spadek liczby interwencji dotyczących uciążliwości powodowanych przez lokatorów nieprzestrzegających regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości.
- W roku sprawozdawczym zintensyfikowano nadzór nad postępowaniem z odpadami medycznymi w podmiotach leczniczych pod kątem dostosowania do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r., poz. 1975).
- W ramach nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi wydano 5 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji, 6 zezwalających na wywóz zwłok/szczątków za granicę oraz 20 postanowień opiniujących sprowadzenie zwłok/szczątków z zagranicy do Chorzowa.
- W 2018 roku opracowano 26 opinii dotyczących warunków higieniczno – sanitarnych organizowanych na terenie miasta imprez masowych.

OCENA JAKOŚCI SANITARNEJ WODY W ROKU 2018 NA TERENIE MIASTA CHORZÓW

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chorzowie prowadzi stały monitoring jakości wody obejmujący wodę przeznaczoną do spożycia, ciepłą wodę użytkową oraz wodę na pływalniach.

1. Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Miasto zaopatrywane jest w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w ramach wodociągu grupowego stanowiącego własność Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę mieszkańców należy do

zadań własnych gminy i jest realizowane przez Chorzowsko – Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Ze względu na miejsce ujęcia i rodzaj ujmowanej wody na terenie miasta wyodrębniono 3 strefy zaopatrzenia:

Strefa I – ujęcie w Miasteczku Śląskim (stacja uzdatniania wody Bibiela) i Świerklańcu (stacja uzdatniania wody Kozłowa Góra) obejmuje rejon Chorzowa II,

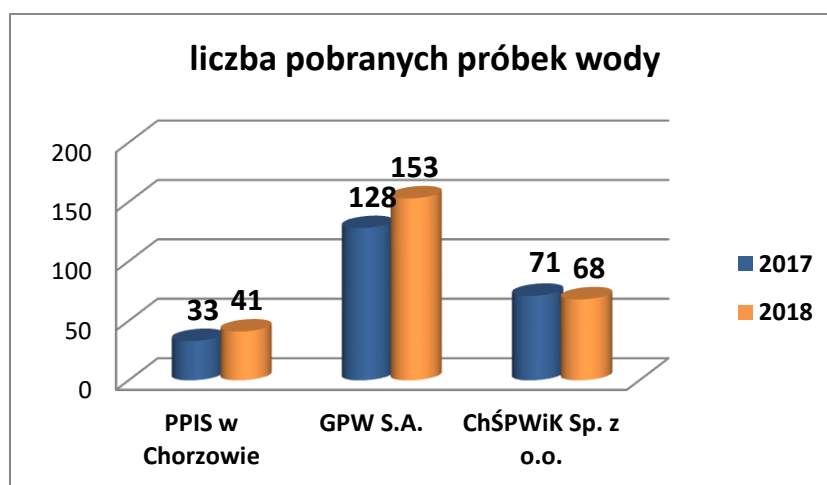
Strefa 2 – ujęcie w Kobiernicach, Goczałkowicach, Czańcu (zbiornik Mikołów) obejmuje rejon Chorzowa Batorego, Klimzowiec, Centrum, Niedźwiedziniec,

Strefa 3 – ujęcie w Kobiernicach, Goczałkowicach, Czańcu (zbiornik Murcki) obejmuje rejon Chorzowa Starego, Maciejkowice, część Chorzowa II.

W oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 07.12.2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) regularnie pobierano próbki wody ze studzienek wodomierzowych, z przyłączy wodociągowych oraz z instalacji wewnętrznych w budynkach, w celu sprawdzenia jej jakości na każdym etapie dystrybucji.

W 2018 r. pobrano **262 próbki** wody w tym:

- w ramach bieżącego nadzoru przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego – **41 próbek**;
- w ramach wewnętrznej kontroli przez:
  - Chorzowsko – Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. - **68 próbek**;
  - Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A.- **153 próbki**.

Wykres 1. Liczba próbek pobranych w latach 2017 - 2018

Kontrola przeprowadzona w ramach sprawowania bieżącego nadzoru nad jakością wody przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chorzowie, w Przedszkolu nr 23 przy ul. Floriańskiej wykazała przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72 h. Kontrolny pobór próbek wody wykazał również przekroczenie ww. parametru w próbce wody pobranej z przyłącza wodociągowego.

W związku z powyższym Chorzowsko - Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. podjęło działania polegające na wymianie przyłącza wodociągowego oraz płukaniu sieci wodociągowej. Ponadto Górnosląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. uruchomiło dodatkowy punkt chlorowania na rurociągu doprowadzającym wodę w rejon ulicy Floriańskiej. Skuteczność prowadzonych działań potwierdzono badaniami laboratoryjnymi próbek wody pobranych z przyłącza wodociągowego oraz kuchni w Przedszkolu.

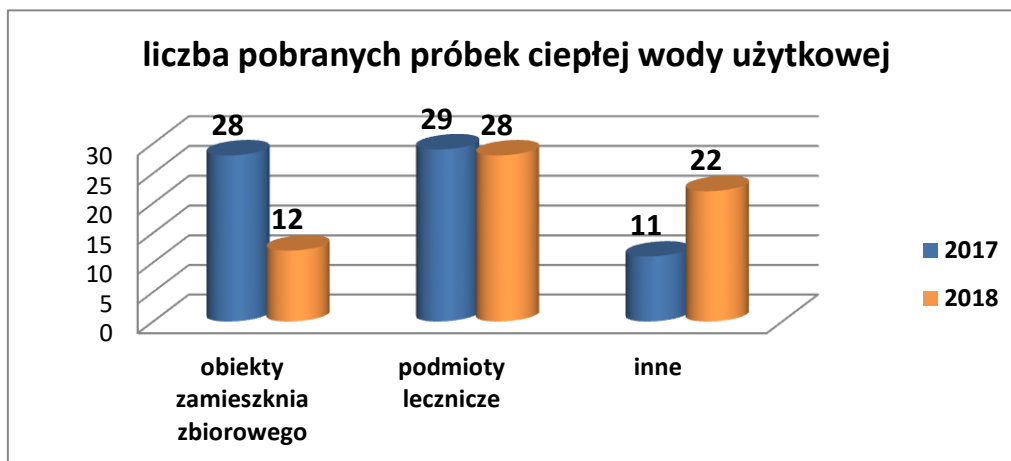
W pierwszej połowie 2018 r. odnotowano jedną interwencję dotyczącą pogorszonej jakości wody przy ul. Gagarina 16. Pobrano cztery próbki wody tj. dwie z instalacji wewnętrznej budynku (mieszkania), pionu kuchennego oraz przyłącza wodociągowego. W próbce wody pobranej z pionu kuchennego stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych wartości żelaza, manganu, mętności oraz barwy. W związku z powyższym wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie parametrów fizykochemicznych wody do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 07.12.2017 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Zarządca podjął skuteczne działania naprawcze, co potwierdziły wyniki badań laboratoryjnych próbki pobranej w ramach rekontroli. W związku z powyższym stwierdzono wykonanie ww. decyzji.

Na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych pobranych próbek, mając na uwadze, że przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych występowały krótkotrwale i incydentalnie stwierdzono, że woda na terenie miasta Chorzów spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 07.12.2017 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

2. Ciepła woda użytkowa

W oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* sprawowano nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej w instalacjach wewnętrznych obiektów zamieszkania zbiorowego, w przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz obiektach hotelarskich.

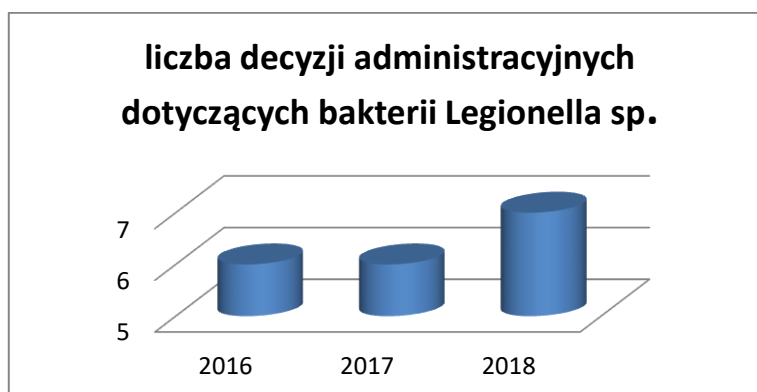
Pobrano łącznie **62 próbki ciepłej** wody w kierunku obecności bakterii *Legionella* sp., w 11 próbkach stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii.

Wykres 2. Liczba pobranych próbek ciepłej wody użytkowej w latach 2017 - 2018

W związku z powyższym wydano łącznie **7** decyzji administracyjnych, w tym:

- ✓ **3** nakazujące podjęcie natychmiastowych działań naprawczych mających na celu redukcję liczby bakterii *Legionella* sp. oraz wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów w obiektach do czasu doprowadzenia parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7.12.2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294) z natychmiastowym terminem wykonania;
- ✓ **4** nakazujące doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami.

Wykres 3. Liczba wydanych decyzji administracyjnych 2016 - 2018

NZOZ Zakład Pielęgnacjno – Opiekuńczy Dom PCK pl. Piastowski 19

W ramach kontroli jakości ciepłej wody użytkowej, pobrano trzy próbki wody do badań laboratoryjnych w zakresie obecności bakterii *Leginella* sp. We wszystkich próbkach stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby badanych mikroorganizmów. Wydano dwie decyzje:

1) nakazującą podjęcie natychmiastowych działań naprawczych mających na celu redukcję liczby bakterii *Legionella* sp. oraz wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów w obiekcie do czasu doprowadzenia parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7.12.2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294);

2) nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w obiekcie do stanu zgodnego z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Decyzje zostały wykonane terminowo.

Ośrodek Wsparcia Rodziny ul. Siemianowicka 58

Na podstawie sprawozdań z badań próbek wody pobranych w obiekcie stwierdzono wysokie skażenie instalacji ciepłej wody bakterią *Legionella* sp.

Wydano dwie decyzje:

1) nakazującą wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów w obiekcie do czasu doprowadzenia parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7.12.2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294) oraz podjęcie działań naprawczych mających na celu redukcję liczby bakterii *Legionella* sp.;

2) nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w obiekcie do stanu zgodnego z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Decyzje zostały wykonane w terminie.

Dom Pomocy Społecznej Polskiego Związku Niewidomych ul. Siemianowicka 101

W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella* sp. w jednej próbce wody, wydano decyzję nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w obiekcie, w zakresie obecności bakterii *Legionella* sp. w 100 ml, do stanu zgodnego z wymaganiami ww. rozporządzenia. Na podstawie wyników próbek wody, pobranych po podjęciu działań naprawczych, stwierdzono wykonanie przedmiotowej decyzji.

Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Święty Florian ul. Harcerska 3

Przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella* sp. stwierdzono we wszystkich trzech próbkach wody, pobranych do badań laboratoryjnych w ramach kontroli.

Wydano dwie decyzje administracyjne:

1) nakazującą podjęcie natychmiastowych działań naprawczych mających na celu redukcję liczby bakterii *Legionella* sp. oraz wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów w obiekcie do czasu doprowadzenia parametrów

mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7.12.2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294);

2) nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w obiekcie do stanu zgodnego z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Decyzja nakazująca wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych została wykonana, natomiast termin realizacji decyzji dotyczącej doprowadzenia parametrów mikrobiologicznych do stanu zgodnego z wymaganiami, został wyznaczony na I półrocze 2019 r.

Dokonując analizy wyników badań laboratoryjnych ciepłej wody użytkowej stwierdzono, że największy problem z utrzymaniem czystości mikrobiologicznej instalacji ciepłej wody, mieli zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego.

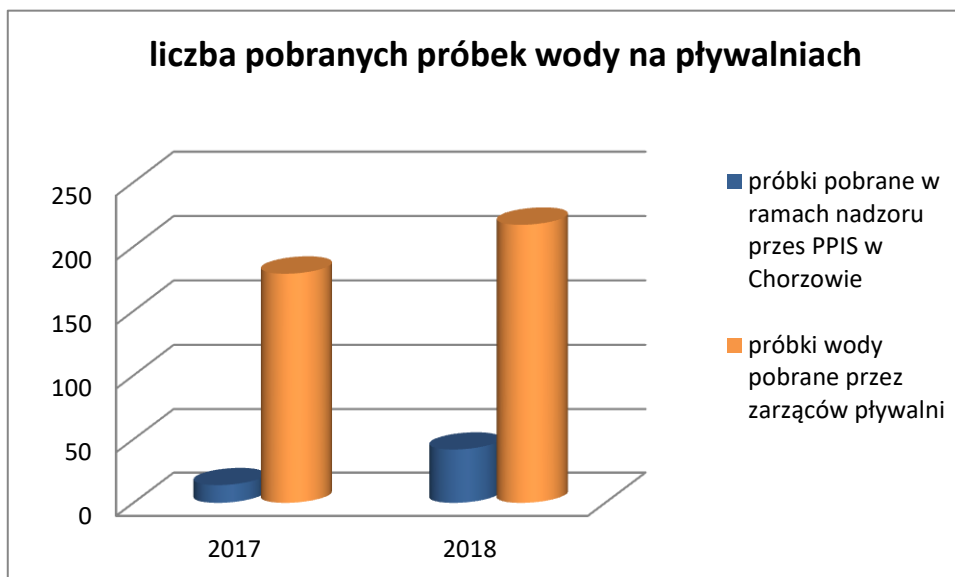
3. Woda na pływalniach

Realizując zapisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 09.11.2015 r. w sprawie *wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz. U. 2015 r. poz. 2016), PPIS w Chorzowie prowadzi nadzór nad 6 pływalniami. W 2018 r. w ramach nadzoru pobrano 42 próbki z niecek basenowych, systemów cyrkulacji oraz natrysków na pływalniach, z czego w 6 stwierdzono przekroczenia badanych parametrów.

W ramach kontroli wewnętrznej zarządcy pobrali łącznie **217 próbek** wody na pływalniach z czego w **35** stwierdzono przekroczenia badanych parametrów. Najczęściej odnotowywano przekroczenia ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ oraz chloroformu.

Największe problemy z uzyskaniem prawidłowych wartości parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych występowały w nieckach basenowych Hotelu Diament Arsenal Palace oraz na pływalni Miejskiego Ośrodka Rekreacji i Sportu przy pl. Powstańców Śląskich 1. Zarządcy informowali o podejmowanych działaniach naprawczych, które najczęściej obejmowały dezynfekcje zbiorników wyrównawczych i niecek basenowych, chlorowanie szokowe oraz przepłukiwanie filtrów.

Zgodnie z pismem otrzymanym od zarządcy, od maja 2018 r. niecki basenowe w LIFEAGE Premium Wellness Club przy ul. Katowickiej 47 zostały wyłączone z użytkowania.

Wykres 3. Liczba pobranych próbek wody an pływalniach 2017 - 2018

Dla wszystkich pływalni wydano zbiorcze oceny roczne stwierdzające, że woda spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 09.11.2015 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. 2015 r. poz. 2016) i była przydatna do kąpieli.

Higiena pracy

Sekcja Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chorzowie w 2018r. obejmowała ewidencją 621 zakładów pracy (Tab.1), zatrudniających ogółem 21738 pracowników (Tab.2).

Zdecydowana większość to zakłady małe, zatrudniające do 50 pracowników.

Lata	2016	2017	2018
Liczba zakładów nadzorowanych	637	619	621

Tab.1 Liczba zakładów objętych nadzorem w latach 2016-2018

Lata	2016	2017	2018
Liczba pracowników w nadzorowanych zakładach	23940	22071	21738

Tab.2 Liczba pracowników zatrudnionych w nadzorowanych zakładach w latach 2016-2018

Sekcja Higieny Pracy nadzoruje warunki higieny pracy w zakładach o zróżnicowanym profilu produkcji oraz świadczonych usług, takich jak: przemysł hutniczy, spożywczy, metalowy, lekki, chemiczny, usługi budowlane, komunalne i gospodarki odpadami, transportowe, motoryzacyjne, a także zakłady lecznicze i opieki społecznej, zakłady weterynaryjne, sklepy wielkopowierzchniowe, hotele, Park Śląski, Stadion Śląski czy Śląski Ogród Zoologiczny.

Działania kontrolne pozwalają na:

- ustalenie rodzaju czynników szkodliwych i uciążliwych występujących na stanowiskach pracy,
- ocenę narażenia zawodowego pracowników w oparciu o zidentyfikowane zagrożenia i wyniki przeprowadzonych pomiarów środowiskowych,
- podnoszenie świadomości pracodawców i pracowników na temat zagrożeń związanych z wykonywaną pracą,
- współpracę i mobilizowanie pracodawców do podejmowania działań mających na celu zapobieganie chorobom zawodowym i innym schorzeniom spowodowanym warunkami pracy, w tym również działania administracyjne na rzecz ich wyeliminowania lub ograniczenia,
- nadzór nad spełnianiem przez pracodawców wymagań związanych z zatrudnianiem pracowników w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne oraz czynniki rakotwórcze i mutagenne,
- nadzór nad przestrzeganiem przez pracodawców przepisów dot. warunków higieny pracy w zakładach pracy, w tym zapewnienie właściwych pomieszczeń pracy i higieniczno-sanitarnych oraz odpowiedniego wyposażenia do wykonywania tej pracy, w tym odzieży roboczej, ochronnej i środków ochrony indywidualnej
- nadzór nad realizacją ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w zakładach pracy.

Sekcja Higieny Pracy nadzoruje również przestrzeganie przepisów w zakresie:

- substancji chemicznych w postaci własnej lub jako składników mieszanin wprowadzanych do obrotu, stwarzających zagrożenia dla zdrowia człowieka oraz środowiska,
- obowiązków pracodawcy związanych ze stosowaniem w działalności zawodowej substancji chemicznych i ich mieszanin,
- udostępniania na rynku oraz stosowania produktów biobójczych i prekursorów narkotyków kat. 2 i 3,
- wprowadzania do obrotu detergentów,
- zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium RP środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

W 2018 roku w nadzorowanych zakładach pracy przeprowadzono ogółem 290 kontroli (w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, sprawdzające realizację wydanych wcześniej decyzji, a także kontrole problemowe i doraźne). Skontrolowano 197 zakładów (Tab.3), w których łącznie zatrudnionych jest 9838 pracowników.

Lata	2016	2017	2018
Liczba zakładów skontrolowanych	175	168	197

Tab.3 Liczba zakładów skontrolowanych w latach 2016-2018

Najczęściej stwierdzanymi podczas kontroli nieprawidłowościami były:

- zły stan techniczny i sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych lub niezgodne z obowiązującymi wymaganiami ich wyposażenie,
- brak aktualnych wyników pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- brak zgodnej z wymaganiami oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej wszystkie rodzaje zagrożeń związanych z wykonywaną pracą.

W 2018r. w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Sekcja Higieny Pracy prowadziła postępowania administracyjno - egzekucyjne. Zostało wydanych 105 decyzji administracyjnych (Tab.4) zawierających 431 nakazów m.in. w zakresie:

- substancji i mieszanin chemicznych: 63 nakazy,
- substancji i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym: 6 nakazów,
- czynników biologicznych w środowisku pracy: 3 nakazy,
- badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy: 80 nakazów,
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy do dopuszczalnych NDS i NDN: 4 nakazy,
- oceny ryzyka zawodowego: 36 nakazów,
- właściwego stanu pomieszczeń pracy: 43 nakazy,
- właściwego stanu pomieszczeń higieniczno-sanitarnych: 174 nakazy,
- odzieży roboczej i ochronnej oraz środków ochrony indywidualnej: 15 nakazów,
- instrukcji stanowiskowych bhp: 5 nakazów,
- systemu udzielania pierwszej pomocy: 1 nakaz.

Lata	2016	2017	2018
Liczba decyzji	88	76	105

Tab.4 Liczba decyzji wydanych w latach 2016-2018

Spośród 621 nadzorowanych zakładów pracy stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia w 21 zakładach. Przekroczenia NDS i NDN stwierdzone w 2018r. dotyczyły branż o następujących profilach produkcji:

- PKD 10: produkcja pieczywa - w 1 zakładzie,
- PKD 22: produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych oraz płyt dla budownictwa - w 2 zakładach,
- PKD 24: produkcja metali (w tym przemysł hutniczy) - w 5 zakładach,
- PKD 25, 29, 33, 41: produkcja konstrukcji stalowych oraz części dla przemysłu motoryzacyjnego, produkcja i serwis urządzeń dla przemysłu spożywczego, serwis i naprawa pojazdów komunalnych - w 5 zakładach,
- PKD 30: produkcja sprzętu transportowego (zakład produkujący wagony i tramwaje) - w 1 zakładzie,
- PKD 42: zakłady robót górniczych świadczących usługi dla kopalni węgla kamiennego - w 1 zakładzie,
- PKD 42, 80, 91, 93: zakłady wykonujące prace sezonowe związane z wykonywaniem nawierzchni, utrzymaniem terenów zielonych (koszenie trawy, wycinka drzew) - w 5 zakładach,
- PKD 82: pakowanie oraz produkcja opakowań drewnianych - w 1 zakładzie.

W zakładach, w których stwierdzono największą liczbę przekroczeń NDS i NDN, rodzaj prowadzonej produkcji lub wykonywanych usług sprawił, że pracownicy narażeni byli na więcej niż jeden czynnik szkodliwy. Pracownicy zatrudnieni w przemyśle hutniczym, narażeni byli zarówno na hałas, jak również na drgania mechaniczne, wykonujący usługi dla kopalni na hałas i pyły węgla, natomiast zatrudnieni przy produkcji wagonów i tramwajów, a także zajmujący się wykonywaniem nawierzchni i utrzymaniem terenów zielonych narażeni byli na hałas i drgania mechaniczne.

Ogółem w warunkach przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia w 2018r. zatrudnionych było 498 pracowników

(w 2017r. - 486 osób) z czego:

- produkcja metali (w tym przemysł hutniczy) - 118 pracowników,
- produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych oraz płyt dla budownictwa - 13 pracowników,
- produkcja sprzętu transportowego (produkcja wagonów i tramwajów) - 100 pracowników,
- produkcja pieczywa - 6 pracowników,
- prace sezonowe związane z wykonywaniem nawierzchni, utrzymaniem terenów zielonych koszeniem traw, wycinką drzew - 26 pracowników,
- usługi świadczone dla kopalni węgla kamiennego - 88 pracowników,
- produkcja konstrukcji stalowych, części dla przemysłu motoryzacyjnego, produkcja i serwis urządzeń dla przemysłu spożywczego, serwis i naprawa pojazdów komunalnych - 145 pracowników,
- pakowanie i produkcja opakowań drewnianych - 2 pracowników.

Najczęściej występującym czynnikiem szkodliwym w nadzorowanych zakładach pracy podobnie jak w latach ubiegłych, był ponadnormatywny hałas, którego przekroczenie stwierdzono w 18 nadzorowanych zakładach. Łącznie liczba osób narażonych na jego oddziaływanie stanowiła 2,1% ogółu zatrudnionych w różnych gałęziach gospodarki. W celu poprawy warunków pracy sporządzono i wdrożono programy działań organizacyjno -technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas.

Nadzorem Sekcji Higieny Pracy objęto 22 zakłady, w których pracownicy narażeni są bądź mają kontakt z czynnikami rakotwórczymi. Przeprowadzono 12 kontroli, podczas których oceniono sposób ograniczenia zagrożenia dla pracowników:

- badania profilaktyczne,
- szkolenia,
- pomiary,
- zapewnienie pracownikom odzieży roboczej i sprzętu ochrony osobistej,
- warunki do higienicznego przechowywania odzieży i spożywania posiłków,
- prowadzenie wymaganej dokumentacji.

Najczęściej występujące czynniki rakotwórcze to promieniowanie jonizujące i substancje rakotwórcze jako odczynniki laboratoryjne (chromiany, hydrazyna, formaldehyd). Liczbę osób narażonych na czynniki rakotwórcze w skontrolowanych zakładach oceniono na 117, natomiast zatrudnionych w kontakcie z tymi czynnikami na 64. Zostały wydane 2 decyzje dotyczące uzupełnienia dokumentacji o rejestr prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikiem o działaniu rakotwórczym, przesłania informacji o czynnikach rakotwórczych właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu oraz przeszkolenia i poinformowania pracownika w zakresie narażenia na substancje chemiczne o działaniu rakotwórczym.

W ramach nadzoru w zakresie szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy przeprowadzono w minionym roku 61 kontroli w 58 zakładach pracy. Oceniono działania zmierzające do ograniczenia ryzyka zawodowego związanego z występowaniem tych czynników w m.in. placówkach służby zdrowia, zakładach zajmujących się gospodarką

ściekami i odpadami, zakładach produkcji żywności, zakładach instalacyjno-remontowych, sklepach wielkopowierzchniowych, muzeach, domach kultury czy hotelach. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku lub aktualizacji oceny ryzyka zawodowego pracowników dotyczącej czynników biologicznych. Wydano 3 decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości.

W 2018r. skontrolowano również 90 zakładów stosujących w działalności zawodowej niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne.

Najczęściej były to substancje stosowane do produkcji mieszanin oraz farby, lakiery, rozpuszczalniki, kleje, środki czyszczące, dezynfekcyjne, smary, oleje, produkty z grupy chemii budowlanej, odczynniki chemiczne. Przeprowadzono 95 kontroli w tym zakresie.

Stwierdzono nieprawidłowości związane z nieprzestrzeganiem obowiązków wynikających m.in. z kodeksu pracy i rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych, t.j. brak w ocenie ryzyka zawodowego informacji o zagrożeniach wynikających ze stosowania substancji lub mieszanin niebezpiecznych, brak aktualnego spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin, niezgodne z wymaganiami oznakowanie produktów chemicznych oraz zbiorników, pojemników, brak oznakowania miejsca składowania substancji lub mieszanin chemicznych, brak instrukcji składowania, załadunku i transportu produktów chemicznych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 7 decyzji. W zakresie wprowadzanych do obrotu substancji chemicznych w postaci własnej lub jako składników mieszanin w 2018 roku przeprowadzono 16 kontroli w 11 podmiotach. Wśród wprowadzających do obrotu są producenci, dystrybutorzy (m.in. hurtownie, sklepy wielkopowierzchniowe, stacje benzynowe) oraz formulatorzy (dalsi użytkownicy). W trakcie kontroli oceniano realizację wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu, celem zapewnienia odbiorcom produktów chemicznych prawidłowych informacji dotyczących bezpiecznego stosowania (skontrolowano oznakowanie opakowań i karty charakterystyki produktów oraz niezbędną dokumentację, w tym dokumentację rejestracyjną m.in. raport bezpieczeństwa chemicznego, scenariusze narażenia).

W jednym podmiocie przeprowadzono kontrolę tematyczną dotyczącą oceny realizacji wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu mieszanin zawierających metanol.

Do stwierdzanych w wyniku przeprowadzonych kontroli uchybień należą:

- niezgodne z wymaganiami oznakowanie wprowadzanych do obrotu mieszanin chemicznych - oznakowanie niezgodne z informacjami zawartymi w karcie charakterystyki produktu oraz niezgodne z zasadami zawartymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 (niespójne identyfikatory produktów pomiędzy etykietami a kartami charakterystyk tych produktów, na etykietach nie podano w języku polskim nazw substancji w mieszaninie, które decydują o jej zaklasyfikowaniu we wskazanych kategoriach, a które są częścią identyfikatora produktu, etykiety produktów nie zawierały napisu o treści „Produkt przeznaczony wyłącznie do użytku zawodowego”, na etykiecie produktu podano błędne hasło ostrzegawcze, niezgodne z przepisami brzmienie zwrotu wskazującego środek ostrożności),
- niezgodne z wymaganiami karty charakterystyki wprowadzanych do obrotu mieszanin chemicznych - karty charakterystyki nie dostosowane do załącznika Rozporządzenia Komisji (UE) nr 2015/830 (m.in. brak sekcji i podsekcji, brak istotnych lub niespójne informacje

w poszczególnych podsekcjach, nieprawidłowe brzmienie zwrotu wskazującego środek ostrożności, wskazanie w karcie nie wynikających z zasad klasyfikacji zwrotów wskazujących środki ostrożności, niezgodne z klasyfikacją elementy oznakowania substancji, niespójne zastosowanie zidentyfikowane wskazane w karcie charakterystyki ze zastosowaniami zidentyfikowanymi zawartymi w karcie charakterystyki producenta),

- klasyfikacja substancji niezgodna z kartą charakterystyki producenta oraz ze zharmonizowaną klasyfikacją substancji podaną w tabeli 3.1 załącznika IV do rozporządzenia (WE) nr 1272/2008,

- nie poinformowanie Inspektora ds Substancji Chemicznych o wytwarzanych mieszaninach niebezpiecznych wprowadzanych do obrotu oraz o sprowadzanych mieszaninach na terytorium RP.

Karty charakterystyki sprawdzono dla 33 produktów chemicznych (zakwestionowano 4) oraz 38 oznakowań (zakwestionowano 17). Sekcja Higieny Pracy wydała w tym zakresie 3 decyzje administracyjne, które objęły 41 nakazów. Ponadto o nieprawidłowościach stwierdzonych w oznakowaniu opakowań lub w kartach charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych (m.in. niedostosowane do obowiązujących przepisów karty charakterystyki, brak numeru rejestracji dla substancji w karcie charakterystyki, brak załączonych scenariuszy narażenia do karty charakterystyki, niezgodne z przepisami oznakowanie na etykietach) pochodzących od podmiotów nadzorowanych przez innych inspektorów sanitarnych, przekazano informacje zgodnie z właściwością terytorialną (2 pisma). Sekcja Higieny Pracy w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych przeprowadziła 7 kontrole w 5 podmiotach. Oceniono łącznie 16 produktów.

W dwóch podmiotach stwierdzono udostępnianie na rynku produktu biobójczego bez wymaganego pozwolenia na obrót.

W jednym podmiocie nieprawidłowość została usunięta w trybie natychmiastowym, nie zostało wszczęte postępowanie w tym zakresie, natomiast w drugim podmiocie zostało wszczęte postępowanie administracyjne, postępowanie w trakcie. Ponadto o nieprawidłowościach dot. udostępniania na rynku produktów biobójczych (m.in. brak pozwolenia na obrót, błędny nr pozwolenia na obrót na etykiecie na opakowaniu) pochodzących od podmiotów nadzorowanych przez innych inspektorów sanitarnych, przekazano informacje zgodnie z właściwością terytorialną (2 pisma). Ponadto skontrolowano 5 podmiotów stosujących produkty biobójcze w swojej działalności zawodowej. Nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości. Wszystkie produkty posiadały wymagane pozwolenie na obrót.

W 2018 roku Sekcja Higieny Pracy w jednym podmiocie przeprowadziła kontrolę dotyczącą realizacji projektu REACH-EN-FORCE 6 (REF 6) w zakresie klasyfikacji i oznakowania mieszanin, substancji lub mieszanin umieszczonych w opakowaniach o nietypowym kształcie lub o małych rozmiarach oraz produktów biobójczych. W 2018r. przeprowadzono 2 kontrole w jednym podmiocie w zakresie wprowadzania do obrotu detergentów - oceniono 4 produkty. Dla ocenianych detergentów podmiot nie dysponował arkuszami danych składników przeznaczonych dla personelu medycznego zgodnie z załącznikiem VIIC Rozporządzenia Komisji (WE) nr 907/2006 - nieprawidłowość została usunięta w trybie natychmiastowym, nie zostało wszczęte postępowanie w tym zakresie. Mając na względzie, przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii objęto nadzorem 5 podmiotów stosujących w swojej działalności zawodowej prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3. Nie stwierdzono w tym zakresie uchybień.

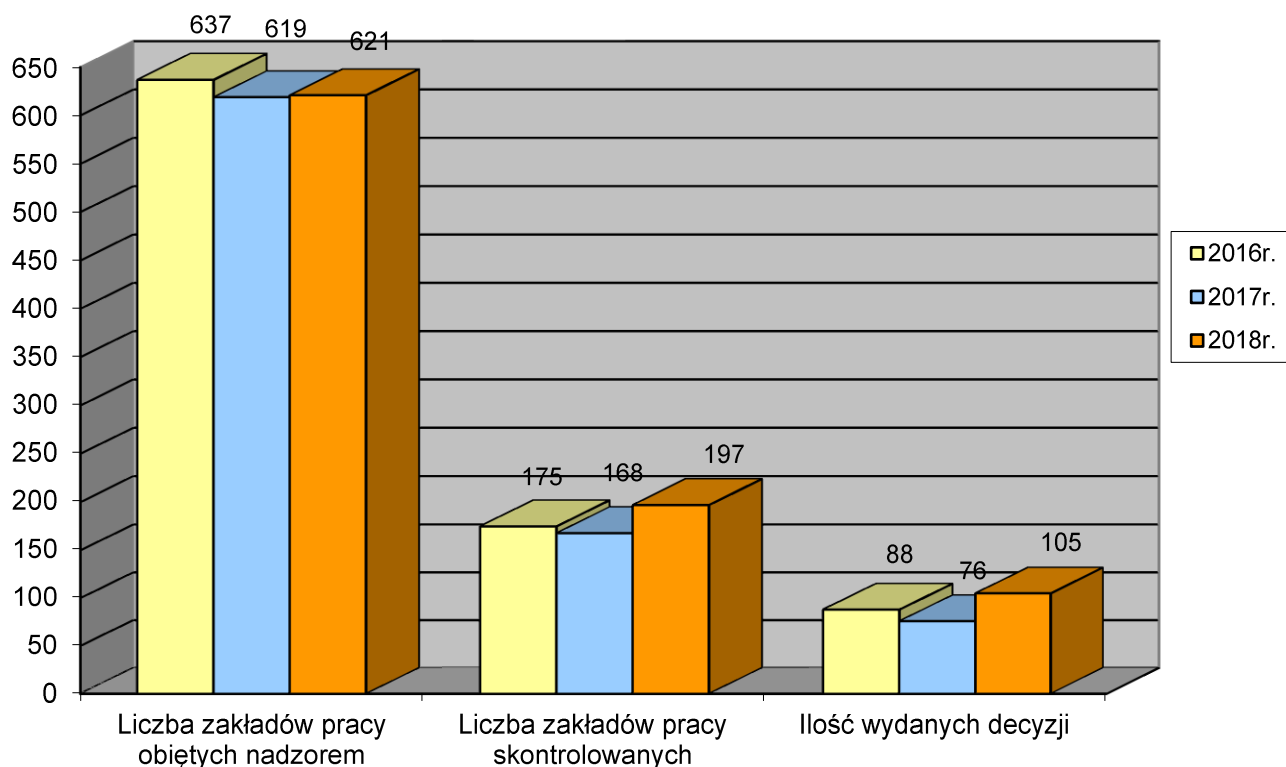
Plan pracy obejmował również program wieloletni, tj. ocenę przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest. W tym zakresie przeprowadzono 1 kontrolę

w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem oraz 1 kontrolę w siedzibie firmy zajmującej się usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

W roku 2018 kontynuowano nadzór nad warunkami pracy i oceną narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach sektora gospodarki odpadami i ściekami.

W w/w zakresie w roku 2018 skontrolowano 8 zakładów.

CHORZÓW - dane porównawcze za lata 2016-2018

Sekcja Higieny Pracy prowadzi również postępowania wyjaśniające i administracyjne w zakresie występowania chorób zawodowych.

W 2018r. w związku z podejrzeniem choroby zawodowej przeprowadzono 29 postępowań dotyczących pracowników lub byłych pracowników zatrudnionych w chorzowskich zakładach pracy. Wydano 14 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 9 decyzji stwierdzających, 4 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej oraz 1 decyzję umarzającą wszczęte wcześniej postępowanie.

Od w/w decyzji do organu II instancji tj. Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wpłynęło jedno odwołanie.

W ostatnich trzech latach liczba wydanych decyzji dotyczących chorób zawodowych kształtowała się następująco (Tab.5).

Lata	2016	2017	2018
Decyzje stwierdzające	5	5	9
Decyzje odmowne	10	10	4

RAZEM	15	15	13
-------	----	----	----

Tab.5 Liczba wydanych decyzji w sprawie chorób zawodowych w latach 2016-2018

Stwierdzone w 2018r. prawomocnymi decyzjami choroby to: borelioza, ubytek słuchu, pylica górników kopalń węgla, przewlekłe choroby narządu głosu oraz zatrucie ostre łożowcem.

Szczegółowe dane dotyczące stwierdzonych chorób przesyłane są w postaci kart stwierdzenia choroby zawodowej do Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi, który prowadzi Centralny Rejestr Chorób Zawodowych i analizuje kształtowanie się zapadalności na te choroby.

W ostatnich latach zauważalne jest przesunięcie czynników etiologicznych tych chorób w kierunku szkodliwych czynników biologicznych. Ponadto często stwierdzane są pylice górników kopalń węgla.

Sekcja Higieny Pracy w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy realizuje także zadania z zakresu promocji zdrowia. We współpracy z Oświatą Zdrowotną w 2018r. współuczestniczono w nadzorze nad realizacją ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w zakładach pracy. W trakcie kontroli z zakresu higieny pracy oceniono realizację zapisów w/w ustawy przez pracodawców.

Uczestniczono również w kampanii „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy: substancje niebezpieczne pod kontrolą” poprzez umieszczenie informacji na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej oraz przesłanie pism informujących o kampanii do zakładów stosujących w swojej działalności zawodowej substancje niebezpieczne.

Ponadto na kształtowanie prozdrowotnych zachowań zwracano uwagę podczas realizacji zadań z zakresu higieny pracy, tj. nadzoru nad warunkami pracy, postępowania w sprawie chorób zawodowych.

W 2018r. Sekcja Higieny Pracy kontynuowała nadzór w zakresie przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium RP środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

W Chorzowie w tym zakresie przeprowadzono 1 kontrolę, która potwierdziła wprowadzanie do obrotu środków zastępczych. Kontrola dot. Punktu Wydawania Przesyłek w Chorzowie ul. Styczyńskiego 12 prowadzonego przez Prezesa Zarządu PROEXIGO Sp. z o. o. z siedzibą w Kielcach. Zabezpieczono 52 produkty, a do badań chemiczno-toksykologicznych pobrano i przekazano 6 produktów, w których zidentyfikowano substancje będące środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi: MDMB-CHMICA, 3-CMC, PV8, 5F-ADB, alfa-etyloaminopentiofenon, alfa-etyloaminoheksanofenon.

W powyższej sprawie wydano następujące decyzje administracyjne:

- 1 decyzja nakazująca wycofanie z obrotu produktów, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, że są środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi

i stwarzają zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, na czas niezbędny do przeprowadzenia oceny i badań ich bezpieczeństwa oraz zaprzestać prowadzenia działalności w pomieszczeniach służących wprowadzaniu do obrotu produktów uzasadniającego podejrzenie, że są środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi na czas niezbędny do usunięcia zagrożenia,

- 4 decyzje umarzające wszczęte pismem postępowania administracyjne w sprawach: obciążenia strony kosztami badań, pobranych w czasie kontroli sanitarnej prób produktów, wymierzenia stronie kary pieniężnej za wprowadzanie do obrotu, zakazu wprowadzania do obrotu, nakazu wycofania z obrotu, orzeczenia o przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczenia na koszt strony postępowania środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, obciążenia strony kosztami za przeprowadzenie czynności kontrolnych. W/w postępowania stały się bezpodstawne ze względu na fakt, że Prezes Zarządu został wykreślony z KRS z funkcji prezesa i udziałowca w spółce PROEXIGO.

Sekcja Higieny Pracy nie miała możliwości ustalenia nowej strony postępowania w w/w sprawie. Zabezpieczone środki zostały zniszczone ze względu na ważny interes społeczny, gdyż wykazywały działanie psychoaktywne i stwarzały zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

W/w obiekt: Punkt Wydawania Przesyłek w Chorzowie ul. Styczyńskiego 12 prowadzony przez Prezesa Zarządu PROEXIGO Sp. z o. o. z siedzibą w Kielcach został skutecznie zamknięty.

Od dnia likwidacji sklepu Punkt Wydawania Przesyłek w Chorzowie ul. Styczyńskiego 12 do końca roku na terenie Chorzowie nie funkcjonowały sklepy, w których dochodziłoby do wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

W 2018r. wydano również 3 decyzje administracyjne orzekające wymierzyć karę pieniężną na łączną kwotę 60 000,00 zł wobec osób fizycznych - sprzedawców w obiektach, w których wprowadzane były do obrotu środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne.

Od jednej w/w decyzji wpłynęło odwołanie do organu II instancji tj. Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W roku 2018 prowadzono również postępowania administracyjne w oparciu o sprawy przekazane przez Prokuraturę Rejonową w Chorzowie względem osób fizycznych w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Do powyższych spraw wydano następujące decyzje:

- 13 decyzji umarzających postępowanie administracyjne w sprawie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych z uwagi na brak znamion wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych,

- 9 decyzji orzekających zniszczenie na koszt Skarbu Państwa produktów będących środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

W 2018r. do spraw wcześniejszych wydano 4 decyzje:

- 1 decyzja orzekającą wymierzyć karę pieniężną za wprowadzanie do obrotu produktów będących środkami zastępczymi w kwocie 20000,00 zł,

- 1 decyzja postanawiająca zakazać wprowadzania do obrotu, wycofać z obrotu, orzec o przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczyć na koszt strony postępowania produkty będące środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi,

- 1 decyzja obciążająca stronę kosztami za przeprowadzenie czynności kontrolnych,

- 1 decyzja obciążająca stronę kosztami badań, pobranych w czasie kontroli sanitarnej prób produktów,

- 3 decyzje obciążające kosztami za zniszczenie środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych wprowadzanych do obrotu.

W związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii podmioty lecznicze mają obowiązek zgłaszania do PPIS przypadki podejrzenia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. Od 21 sierpnia 2018r. podmioty lecznicze z terenu Chorzowa zgłosiły do PPIS w Chorzowie 30 przypadków zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

Higiena dzieci i młodzieży

Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

W ubiegłym roku nadzorem objętych było **100** zakładów stałych oraz **13** placówek wypoczynku, w których zorganizowano 56 turnusów.

Ogółem przeprowadzono **94** kontrole, wydano **6** decyzji administracyjnych dotyczących opinii sanitarnej, **6** decyzji płatniczych na sumę 405,00 zł oraz **1** opinie sanitarną. Mandatów karnych nie nałożono.

ŻŁOBKI

Dla najmłodszych mieszkańców miasta opiekę zapewniono w czternastu żłobkach. Z opieki tej skorzystało 486 dzieci.

W ubiegłym roku uruchomiono cztery nowe placówki, żadna z placówek nie zakończyła działalności.

Budynki są w dobrym stanie technicznym i sanitarnym, dzieciom zapewniono pobyt w bezpiecznych i higienicznych warunkach.

W czterech placówkach przeprowadzono drobne prace remontowe oraz estetyczne.

W 2018 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chorzowie wpłynęło 7 wniosków o wdanie opinii sanitarnej, w tym cztery o zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci w placówkach oraz trzy wnioski dotyczące zwiększenia liczby miejsc w żłobku.

PRZEDSZKOLA

Nadzorem objęto 33 placówki, w roku sprawozdawczym skontrolowano 31 przedszkoli. Budynki przedszkolne są w dobrym stanie technicznym i sanitarno-higienicznym.

Przedszkole Nr 9 Integracyjne zostało przeniesione do zaadoptowanego zabytkowego budynku i dobudowano nowy obiekt z blokiem żywieniowym oraz salę gimnastyczną, salę do rytmiki i zajęć teatralnych. Ponadto w budynku powstały sale integracji sensorycznej, pokój światło-dźwięk i wanny rehabilitacyjne. Na zewnątrz placówki powstał nowy plac zabaw.

► W wybranych placówkach dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii. Pomiary przeprowadzono w dwóch przedszkolach (**6,5%**), gdzie zmierzono 99 stanowisk pracy. Wszystkie meble edukacyjne były zgodne z Polską Normą.

Natomiast 2017r. **2%** z 254 zmierzonych dzieci siedziało w niewłaściwie zestawionych meblach.

Skontrolowano również sytuację w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne. Wszystkie meble były zakupione po 1997 roku i we wszystkich skontrolowanych przedszkolach odsetek mebli z certyfikatami wyniósł 100%.

► W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego oceniono warunki do utrzymania higieny osobistej.

Jednorazowe ręczniki zapewnione były we wszystkich skontrolowanych przedszkolach, podobnie jak w ubiegłych latach. W jednym przedszkolu dodatkowo były ręczniki wielokrotnego użycia prawidłowo oznakowane i przechowywane.

We wszystkich przedszkolach zapewnione było również mydło w dozownikach oraz papier toaletowy.

W trakcie wykonywanych czynności kontrolnych stwierdzono, że w piętnastu przedszkolach zapewnione były odpowiednie warunki do higieny jamy ustnej.

Na 1501 dzieci uczęszczających do tych przedszkoli zęby myło 1444 przedszkolaków, co stanowi **96,2%**.

► Wszystkie skontrolowane placówki (31) prowadziły żywienie dzieci w czasie pobytu w przedszkolu.

W 27 przedszkolach posiłki przygotowywane były na miejscu, natomiast 4 placówki korzystały z usług firmy cateringowej.

► Urządzenia sportowo-zabawowe na działkach przedszkolnych były na bieżąco remontowane i konserwowane. Wiosną urządzenia, we wszystkich obiektach, zostały sprawdzane pod względem sprawności technicznej.

W części placówek przeglądy przeprowadzały firmy specjalistyczne.

Piaskownice są zabezpieczane przed dostępem zwierząt i możliwością zanieczyszczenia piasku odchodami zwierząt, w tym odchodami ptaków.

Teren działek przedszkolnych był ogrodzony i uporządkowany. Nieczystości usuwano na bieżąco.

SZKOŁY

W roku 2018 skontrolowano 13 szkół z pośród 25 znajdujących się pod nadzorem (52%).

Wszystkie szkoły funkcjonowały w budynkach do tego przystosowanych. Nie stwierdzono placówek w złym stanie technicznym ani higieniczno-sanitarnym.

◄ Podobnie jak w ubiegłych latach dokonano oceny dostosowania mebli do wzrostu uczniów.

W roku 2018 skontrolowano w tym zakresie cztery szkoły (17 oddziałów). Pomiar wykazały, że wszyscy zbadani uczniowie (320) korzystali z dostosowanych do wzrostu stanowisk pracy, podobnie jak w roku 2017.

Na 12 skontrolowanych szkół w zakresie posiadania certyfikatów w 7 szkołach (58,3%) odsetek mebli edukacyjnych posiadających certyfikaty zgodności z Polską Normą wyniósł 100%, natomiast powyżej 50% mebli z certyfikatami stwierdzono w 5 szkołach (41,6%).

◄ Przeprowadzono również analizę tygodniowych rozkładów lekcyjnych. Ocenie poddano rozkłady zajęć w 12 szkołach. Wszystkie tygodniowe rozkłady były prawidłowe, zgodne z wymogami ujętymi w rozporządzeniu.

◄ Szkoły zapewniły wszystkim uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych.

◄ W skontrolowanych placówkach zapewnione były standardy dostępności do urządzeń sanitarnych oraz prawidłowe warunki do utrzymania higieny osobistej.

W pomieszczeniach sanitarnych przy umywalkach zapewniona była bieżąca ciepła woda. Podobnie jak w ubiegłych latach stwierdzono stałe zaopatrzenie pomieszczeń sanitarnych w mydło, ręczniki jednorazowe lub suszarki oraz papier toaletowy.

◀ W 2018 roku w ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego przeprowadzono ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach.

Z spośród skontrolowanych szkół 7 placówek posiadało substancje chemiczne i ich mieszaniny.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przechowywania i oznakowania tych substancji.

We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne oznakowane były zgodnie z wymogami oraz posiadały wymagane karty charakterystyki. W pracowniach chemicznych udostępniono do wglądu aktualne spisy będących na stanie substancji chemicznych.

◀ W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania natrysków po zajęciach wychowania fizycznego.

Mimo zapewnienia przez szkoły dobrych warunków do utrzymania higieny zauważono małe zainteresowanie uczniów w zakresie systematycznego użytkowania urządzeń natryskowych po zajęciach.

Tylko w jednej szkole natryski używane były systematycznie po planowych zajęciach wychowania fizycznego, w pięciu szkołach używane były sporadycznie, natomiast w trzech szkołach tylko po dodatkowych zajęciach sportowych.

◀ W minionym roku sprawozdawczym spośród 13 skontrolowanych szkół wszystkich typów 11 placówek prowadziło dożywianie dla uczniów (**84,6%**). W 10 szkołach posiłki przygotowywane były na miejscu w stołówkach szkolnych, w jednej szkole posiłki dowożono.

W porównaniu z rokiem 2017 zmniejszyła się liczba uczniów spożywających obiad w stołówkach szkolnych.

W roku 2018 z obiadów pełnych korzystało **41,9%** uczniów, natomiast w roku 2017 **48%** uczniów uczęszczających do szkół.

W 2018 roku **11,5%** obiadów finansowanych było przez Ośrodek Pomocy Społecznej, natomiast 2017 roku **16,5%**.

W **53,8%** szkół zapewniło swoim uczniom wypicie ciepłego napoju (mleko).

◀ W ramach kontroli dokonano oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami. Na 13 skontrolowanych szkół wszystkich typów 11 placówek posiadało gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, wszystkie szkoły wyłącznie do własnej dyspozycji.

Dwie placówki, w tym szkoła policealna nie miały zapewnionej profilaktycznej opieki zdrowotnej w żadnej formie.

◀ Uczestniczono w ogólnopolskim projekcie pt. „Miesiąc ważenia tornistrów” mającym na celu szerzenie edukacji prozdrowotnej ukierunkowanej na profilaktykę wad postawy. Akcją badania tornistrów przeprowadzono w trzech szkołach podstawowych. Badaniami objęto 771 uczniów.

W wyniku przeprowadzonej analizy wyników badań stwierdzono, że u 620 uczniów (80,4%) obciążenie ciężarem tornistra mieściło się w normie.

SZKOŁY WYŻSZE

Na nadzorowanym terenie znajdują się 3 szkoły wyższe w tym: 1 publiczna i 2 niepubliczne, zlokalizowane w czterech obiektach.

Uczelnie te znajdują się w budynkach adaptowanych, przystosowanych dla potrzeb szkolnictwa za wyjątkiem jednego obiektu nowo wybudowanego.

W roku sprawozdawczym skontrolowano jeden obiekt. Stan techniczny i higieniczno-sanitarny budynku nie budził zastrzeżeń. Zachowana była bieżąca czystość pomieszczeń i urządzeń oraz zapewniono środki do utrzymania higieny osobistej.

W sanitariatach zapewniony był dostęp do bieżącej ciepłej wody. Uczelnia nie posiadała własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć sportowych.

PLACÓWKI WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY

Na nadzorowanym terenie organizowany był letni i zimowy wypoczynek w miejscu zamieszkania, głównie w zakładach całorocznych będących pod stałym bieżącym nadzorem oraz obóz w obiekcie hotelowym.

W 2018 roku podczas wypoczynku zimowego i letniego przeprowadzono 18 kontroli, w tym 6 w okresie ferii zimowych i 12 w trakcie trwania wakacji letnich.

We wszystkich placówkach zapewnione były odpowiednie warunki sanitarno-higieniczne.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Opiniowanie planów zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta Chorzów

- w 2018 roku wydano jedno uzgodnienie w formie opinii sanitarnej dotyczącej planu zagospodarowania przestrzennego dla Miasta Chorzów (o dwie mniej niż w roku poprzedzającym) oraz jedną opinię sanitarną dotyczącą zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- w mieście Chorzów projektami zmiany planów zagospodarowania przestrzennego objęto obszar o powierzchni 4,79 ha (co stanowi około 0,15% powierzchni miasta),
- poszczególne wnioski obejmowały głównie tereny w okolicy jednej ulicy. W opisywanych sprawach zwracano uwagę na zdrowie ludzi, gospodarkę wodno – ściekową, odpady, ochronę środowiska gruntowo – wodnego, ochronę powietrza atmosferycznego, ochronę przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym oraz rozmieszczenie obszarów o określonym przeznaczeniu (np. bliskość terenów przemysłowych i mieszkalnych, obecność obszarów zieleni izolacyjnej).

Dla obszaru analizowanego planu ustalano zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego m.in. poprzez:

- wyznaczanie dopuszczalnych poziomów hałasu dla wybranych fragmentów planu (np. przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową),
- zakaz lokalizacji i eksploatacji instalacji oraz urządzeń powodujących ponadnormatywną emisję substancji i energii, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska,

- zakaz stosowania materiałów pyłących do utwardzania powierzchni dróg i parkingów,
- nakaz stosowania retencji wód opadowych,
- nakaz utrzymania poziomów elektromagnetycznych poniżej, lub co najmniej na poziomach dopuszczalnych w ramach przepisów odrębnych.

Rozpatrywany plan zagospodarowania przestrzennego zmienił przeznaczenie obszaru przede wszystkim pod tereny zabudowy usługowej i mieszkaniowej (wielorodzinnej). Podobne tendencje zmian w zagospodarowaniu obserwowano w roku 2017.

Zapisy dotyczące przeznaczenia terenów były prawidłowe i nie sprawiały problemów przy uzgadnianiu uwarunkowań środowiskowych dla planowanych przedsięwzięć. W dokumentach zwracano szczególną uwagę na odpowiednie umiejscowienie poszczególnych obszarów (lokalizacja obszarów mieszkalnych w oddaleniu od zabudowy przemysłowej). Zwracano również uwagę na zapisy dotyczące ograniczenia uciążliwości wynikających z charakteru prowadzonych działalności do granic działki zajmowanej przez przedsiębiorstwo oraz na zapisy dotyczące ograniczenia hałasu do poziomów dopuszczalnych (w szczególności dla terenów zabudowy mieszkaniowej). Analizowany projekt planu zagospodarowania nie dotyczył obszarów uciążliwych dla okolicznych mieszkańców.

W 2018 r. od Prezydenta Miasta Chorzów rozpatrzono następujące wnioski:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Chorzów dla części obszaru gminy Chorzów położonego w rejonie ul. Sportowej i Krętej.

Uzgadnianie przedsięwzięć na etapie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych

W 2018 roku wydano 3 uzgodnienia w formie opinii sanitarnej dla przedsięwzięć na etapie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych (o jedną mniej niż w roku poprzedzającym).

Na terenie Chorzowa uzgodniono uwarunkowania środowiskowe dla następujących inwestycji:

- zbieranie i demontaż pojazdów, zbieranie i przetwarzanie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (ZSEiE) oraz zbieranie odpadów w Chorzowie przy ulicy Stalowej 17 (działa nr 1740/86);
- prace na linii kolejowej C-E 65 na odcinku Chorzów Batory – Tarnowskie Góry – Karsznice – Inowrocław – Bydgoszcz – Maksymilianowo – odcinek realizacyjny – stacja Chorzów Batory – granica województw śląskie/łódzkie;
- prace na liniach kolejowych nr 132, 138, 147, 161, 180, 654, 655, 657, 658, 699 na odcinku Gliwice – Bytom – Chorzów Stary – Mysłówice Brzezinka – Oświęcim oraz Dorota – Mysłówice Brzezinka.

Przy uzgadnianiu, w związku z koniecznością zapewnienia ludziom odpowiednich standardów życia, zwracano uwagę przede wszystkim na:

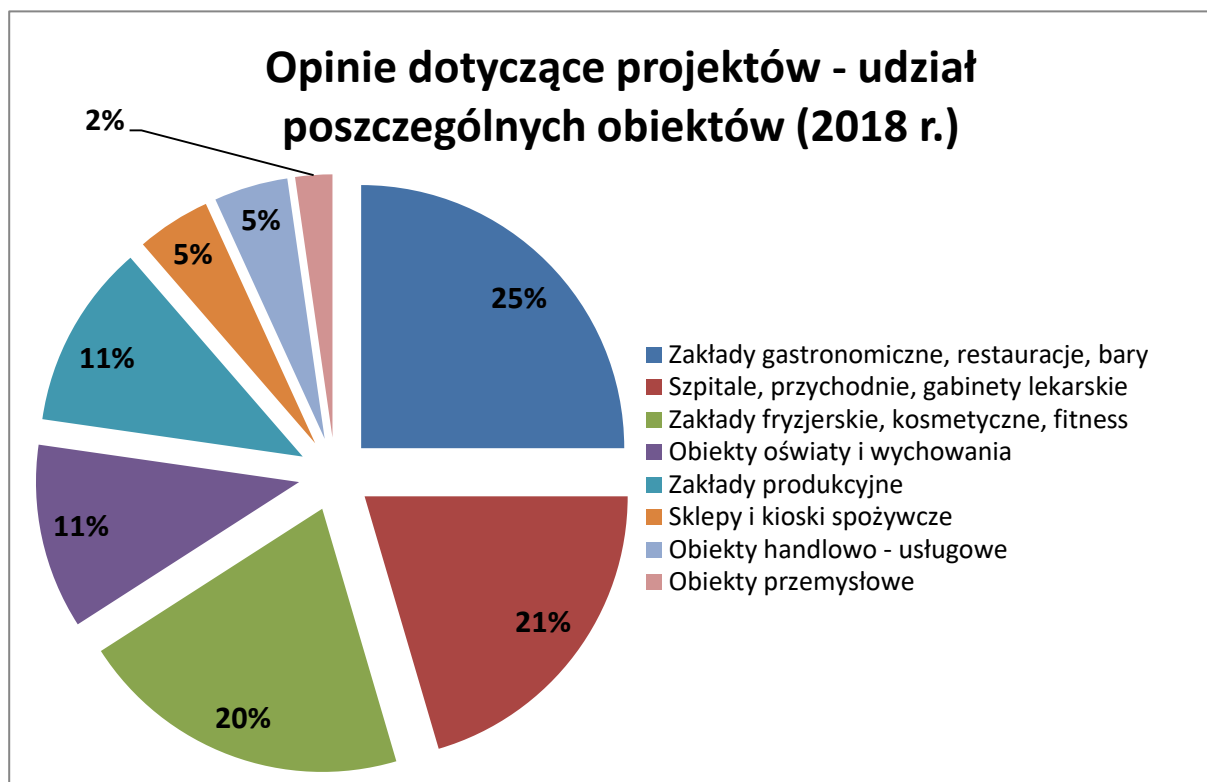
- postępowanie z odpadami niebezpiecznymi (m.in. sposób segregacji, przechowywania i przekazywania),

- zabezpieczenie gruntu przed substancjami niebezpiecznymi (m.in. odpowiednie składowanie materiałów, dostęp do pojemników z sorbentami neutralizującymi wycieki, stosowanie posadzek wyposażonych w system odprowadzania odcieków),
- odpowiednie odprowadzanie ścieków bytowych, opadowych oraz przemysłowych (m.in. kierowanie ścieków do kanalizacji, stosowanie separatorów substancji ropopochodnych),
- ochronę przed hałasem (stosowanie technologii obniżającej emisję hałasu, montaż ekranów akustycznych w określonych miejscach i wskazanych parametrach),
- ochronę powietrza atmosferycznego (stosowanie zasady minimalizacji pylenia np. poprzez zraszanie dróg dojazdowych dla pojazdów dowożących materiały budowlane),
- stan techniczny używanego sprzętu budowlanego,
- warunki socjalno – bytowe dla pracowników oraz dostęp do środków ochrony indywidualnej przez zatrudnione osoby.

Uzgadnianie dokumentacji projektowych

W 2018 roku uzgodniono 44 dokumentacje projektowe (o 19 więcej niż w roku poprzedzającym). Najwięcej uzgodnień było dla zakładów gastronomicznych, lokali fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej oraz obiektów służby zdrowia (szpitale, przychodnie, gabinety lekarskie).

W trakcie opiniowania dokumentacji projektowych nie napotymano większych trudności w ich uzgadnianiu. Sporadycznie wyjaśniano niezgodności z wymogami higieniczno – sanitarnymi bezpośrednio z projektantem lub inwestorem (niezgodności te dotyczyły m.in. braku wyczerpującego opisu technicznego i technologicznego czy braku niezbędnych punktów wodnych). Nie było przypadku negatywnego uzgodnienia projektu.

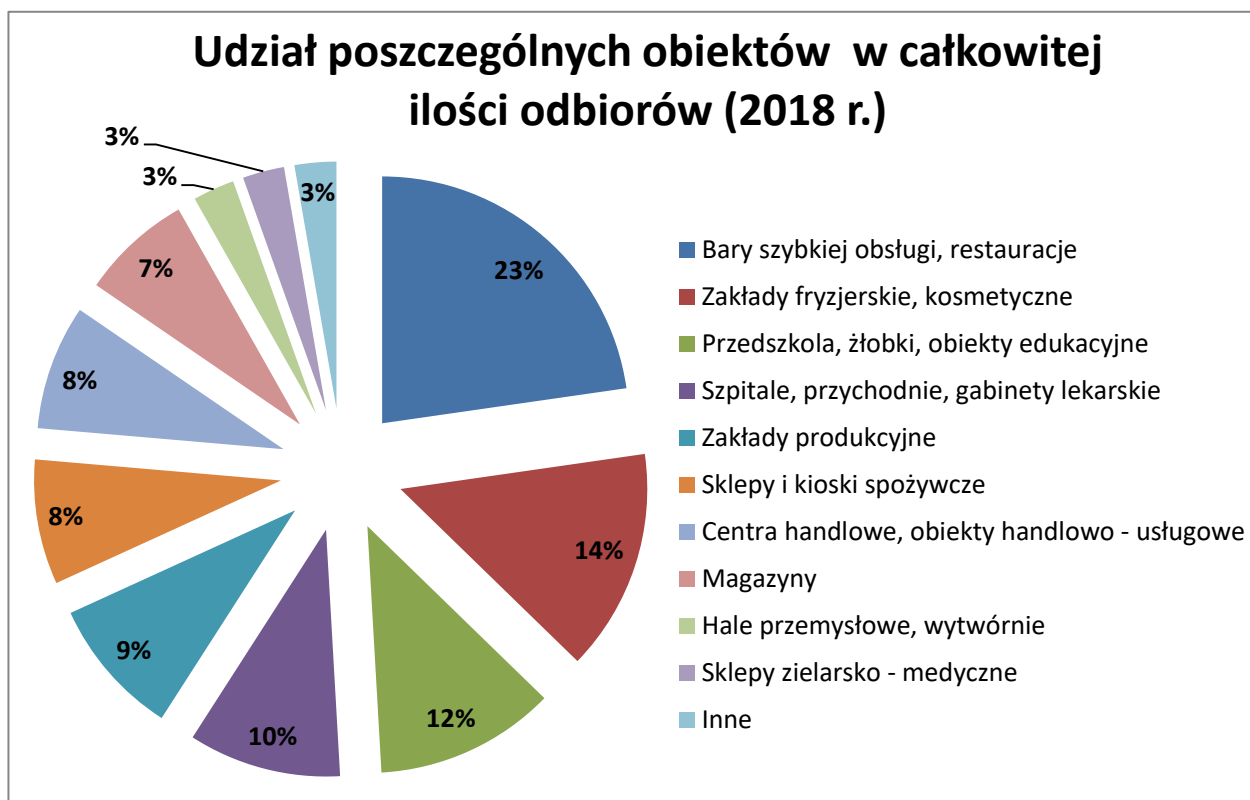

Wykres 1. Opinie dotyczące projektów – udział poszczególnych obiektów

Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych

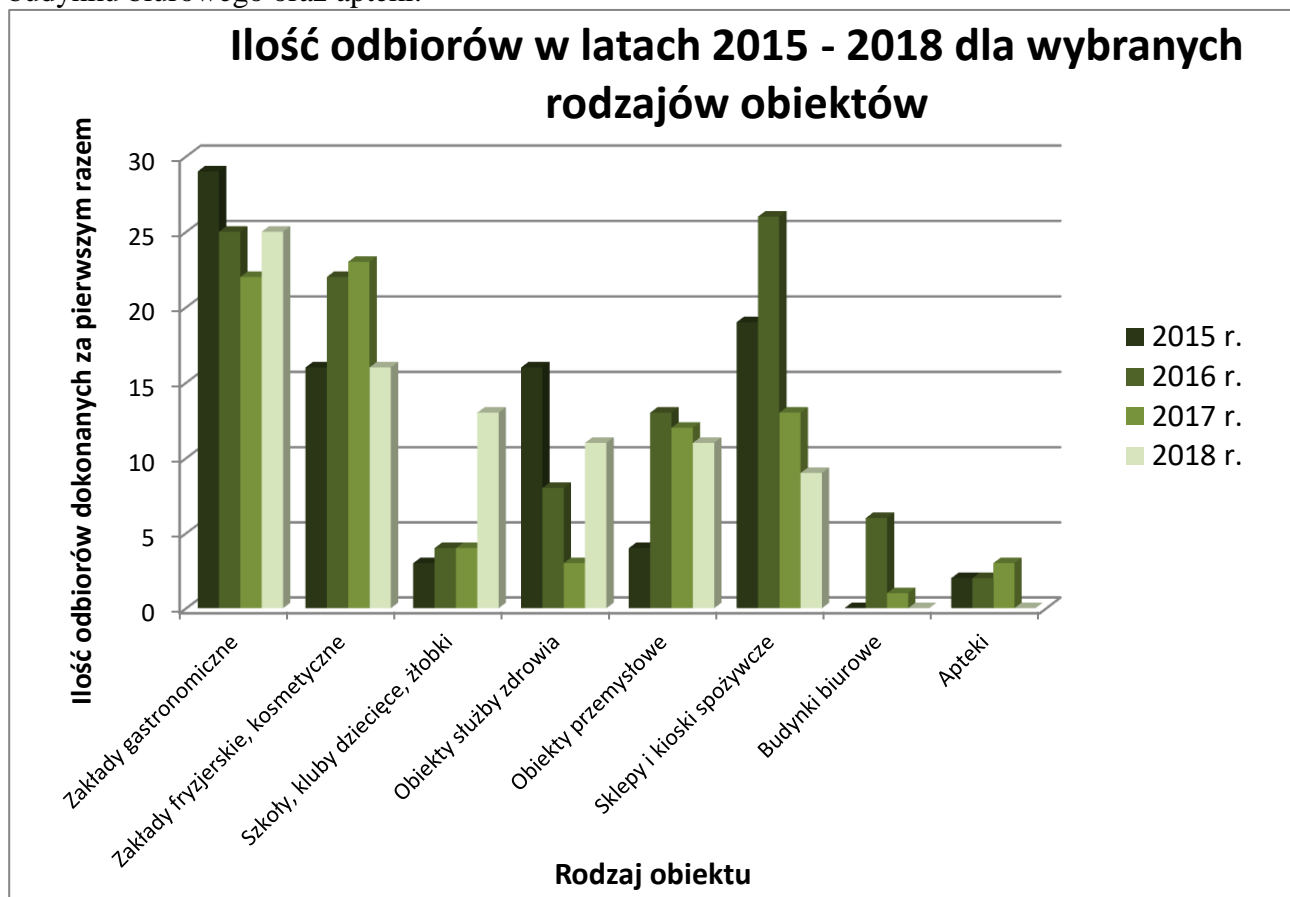
W 2018 r. wydano 110 opinii dopuszczających do użytkowania nowe lub zmodernizowane placówki (o 13 więcej niż w roku poprzedzającym), co wiązało się z przeprowadzeniem 116 kontroli. W/w opinie zostały wydane przede wszystkim dla takich obiektów jak: bary szybkiej obsługi, restauracje (o łącznym udziale około 23% wszystkich dopuszczonych obiektów), zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej (około 14% wszystkich obiektów dla których dokonano odbioru), obiekty oświaty (około 12%), gabinety lekarskie i szpitale (10%) oraz zakłady produkcyjne (9%) i sklepy spożywcze (8%). Większość obiektów było przygotowanych do odbioru zgodnie z zaopiniowanym projektem oraz wymogami higieniczno – sanitarnymi. Jednak pewna część z nich wymagała powtórnej kontroli przed dopuszczeniem do użytkowania. Powodem ponownych kontroli było przede wszystkim: brak niezbędnego punktu wodnego lub bieżącej ciepłej wody, nieszczelność instalacji wodno – kanalizacyjnej, niestaranne wykończenie podłóg i ścian, połączeń ścian z podłogą, nieprawidłowości w wykonaniu wentylacji (niewystarczająca wymiana powietrza w pomieszczeniach, brak wentylacji pomieszczeń), zmiany układu pomieszczeń zakładu (np. brak przedsionka izolacyjnego w toalecie). Najgorzej przygotowane do odbioru były bary szybkiej obsługi, zakłady małej gastronomii – głównie z powodu braku dostępu do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz niezgodności z projektem. Najlepiej do odbioru przygotowane były przychodnie i gabinety lekarskie, sklepy spożywcze oraz zakłady fryzjersko – kosmetyczne.

Udział poszczególnych obiektów w całkowitej ilości odbiorów dla miasta Chorzów przedstawiono na wykresie poniżej (wykres 1). Do kategorii „inne” zaliczono odbiory parkingów oraz odbiór gabinetu weterynaryjnego.

Wykres 2. Udział poszczególnych obiektów w całkowitej ilości odbiorów w Chorzowie

Na wykresie poniżej (wykres 2) przedstawiono zmiany w ilości odbieranych obiektów dla poszczególnych kategorii na przestrzeni ostatnich czterech lat. W stosunku do lat poprzednich odnotowano spadek ilości odbiorów zakładów fryzjersko – kosmetycznych, sklepów i kiosków spożywczych oraz obiektów przemysłowych (do których wliczono hale przemysłowe, wytwórnie i magazyny). Ponadto na wykresie 2 można zaobserwować rosnącą ilość otwieranych obiektów związanych z ochroną zdrowia oraz systemem oświaty. Od kilku lat udział odbiorów zakładów gastronomicznych utrzymuje się na wysokim poziomie. W 2018 r. nie dopuszczono do użytkowania żadnego budynku biurowego oraz apteki.

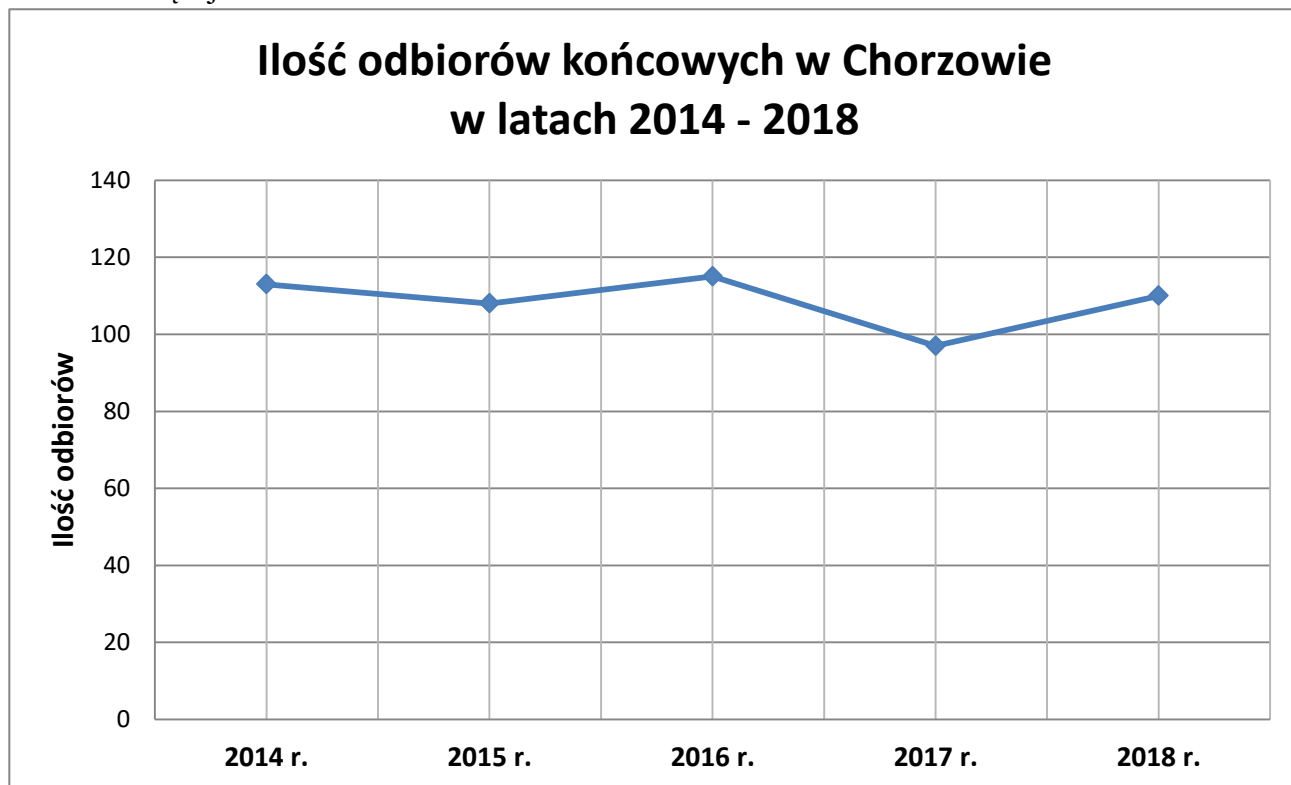

Wykres 3. Ilość odbiorów w latach 2015 – 2018 dla wybranych rodzajów obiektów

- Do najciekawszych obiektów dopuszczonych do użytkowania na terenie miasta Chorzów należą:
- ✓ Zakład produkcji i sprzedaży lodów „Lodożercy” przy ulicy Sienkiewicza 4/5 w Chorzowie;
  - ✓ Atrakcja typu interactive dark ride „BAZYLISZEK” z ruraparkiem i kawiarnią na terenie Śląskiego Wesołego Miasteczka w Chorzowie;
  - ✓ Strefa WELLNESS – SPA na terenie Basenu Miejskiego przy ul. Powstańców Śląskich 1 w Chorzowie;
  - ✓ Centrum zabaw i trampolin przy ulicy Gałeczki 59 w Chorzowie;
  - ✓ Nowa siedziba Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Raławickiej 19 w Chorzowie;
  - ✓ Hala sportowo – rekreacyjna z bulderownią, strefą parkour i trampolinami przy ulicy Stalowej 25 w Chorzowie;
  - ✓ Rozbudowany pawilon nr 1 budynku Zespołu Szpitali Miejskich w Chorzowie (pomieszczenia apteki szpitalnej, oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, pracownie diagnostyczne);

- ✓ Zespół pomieszczeń izolacyjnych w budynku Szpitala Specjalistycznego w Chorzowie przy ulicy Zjednoczenia 10.

Na wykresie 3 przedstawiono ilość odbiorów końcowych w Chorzowie w ostatnich pięciu latach. Od kilku lat można odnotować podobną ilość dokonanych odbiorów. W 2018 r, w porównaniu do roku poprzedzającego, dopuszczono do użytkowania o 13 obiektów więcej.

Wykres 4. Ilość odbiorów końcowych w Chorzowie w latach 2014 – 2018.

Łączna ilość opinii związana z kontrolami na terenie miasta Chorzów wydana w porozumieniu z poszczególnymi sekcjami PSSE w Chorzowie przedstawiona została w tabeli 1 zamieszczonej poniżej. Kontrole dokonywane były przede wszystkim na wnioski indywidualnych inwestorów oraz na wnioski Urzędu Miasta.

Tabela 1. Opinie wydane dla poszczególnych sekcji nadzoru bieżącego

L.p.	Znak sekcji	Warunki zabudowy	Uwarunkowania środowiskowe	Dokumentacje projektowe	Dopuszczenie do użytkowania
1.	HŻŻiPU	-	-	17	57
2.	HKiŚ	-	2	11	21
3.	HP	-	1	2	5
4.	HD	-	-	5	15
5.	EP	-	-	9	11
6.	Wet.	-	-	-	1
Ogółem:	-	-	3	44	110

Oświata zdrowotna

1. Oświata Zdrowotna realizuje następujące akcje profilaktyczne skierowane **do ogółu społeczeństwa**.

Tematyka tych akcji to:

- profilaktyka uzależnień od tytoniu, alkoholu i środków psychoaktywnych
- profilaktyka HIV/AIDS
- bezpieczne opalanie
- profilaktyka zatruc grzybami
- profilaktyka chorób odkleszczowych
- profilaktyka wszawicy
- znaczenie szczepień ochronnych w profilaktyce chorób
- profilaktyka chorób nowotworowych
- zwrócenie uwagi na problem antybiotykooporności
- promowanie zasad prawidłowego żywienia wśród dzieci i dorosłych

Działania były organizowane przez Oświatę Zdrowotną przy współpracy z Urzędem Miasta Chorzów , przedszkolami i szkołami. Odbiorcami działań byli seniorzy, społeczność lokalna, pracownicy i petenci PSSE w Chorzowie, rodzice, dzieci i młodzież, czytelnicy strony internetowej PSSE w Chorzowie. Podczas organizowanych działań profilaktycznych wykorzystywano algokogle, narkogogle, smokerlyzer, rozdawano ulotki i plakaty. Opracowywano pytania konkursowe i tematyczne krzyżówki.

Dzięki współpracy z Urzędem Miasta Chorzów udało się zorganizować **dnia 23 lipca 2018 r.** festyn w Skansenie, w którym uczestniczyło **479 osób**.

2. **W przedszkolach** realizowane są następujące programy i akcje:

- Program pn. Klub Zdrowego Przedszkolaka *mający na celu wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia.*

Akcje:

- Zaszczep w sobie chęć szczepienia
- Profilaktyka pedikulozy

Wszystkie placówki zostały poinformowane o celach i założeniach programów. W interwencjach programowych wzięło udział ogółem **1316 dzieci i 1408 rodziców**. W ramach programów udzielano porad i przekazano materiały edukacyjne pomocne w ich realizacji .

3. Realizowane **w szkołach podstawowych** programy i akcje to:

- Program „Smak życia – czyli debata o dopalaczach” – **(960 uczniów z Chorzowa i 210 rodziców)**
- Program „Bieg po zdrowie” – *program mający na celu opóźnienie lub zapobieżenie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.* **(386 uczniów z Chorzowa i 283 rodziców)**
- Program „Trzymaj Formę!”- *celem działań było zwiększenie świadomości uczniów i rodziców na temat wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie* **(2388 uczniów z Chorzowa)**

Akcje:

- Światowy Dzień bez Tytoniu
- Rzuć Palenie Razem z Nami
- Dopalacze – Wypalacze groźne narkotyki
- Lekki tornister – zwrócenie uwagi na profilaktykę układu ruchu oraz wad postawy
- Bezpieczne ferie 2018
- Bezpieczne wakacje 2018
- Brązowo, ale czy zdrowo ? – podniesienie poziomu wiedzy nt. właściwego korzystania z promieni słonecznych

W programach edukacyjnych ogółem wzięło udział **3734** uczniów i **493** rodziców. Placówki zaopatrzone w materiały edukacyjne pomocne w ich realizacji.

4 . Do młodzieży **szkół ponadpodstawowych** skierowano następujące działania:

Programy:

- Program „ARS – czyli jak dbać o miłość” (**363 uczniów z Chorzowa**)
- Program „Podstępne WZW” (**1088 uczniów z Chorzowa, 1125 rodziców**)
- Program „Znamie! Znam je ?” – profilaktyka czerniaka (**955 uczniów z Chorzowa, 829 rodziców**)
- Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” – profilaktyka raka szyjki macicy (**648 uczniów z Chorzowa, 233 rodziców**)

Akcje:

- Światowy Dzień bez Tytoniu
- Światowy Dzień Rzucania Palenia
- Dopalacze – Wypalacze Groźne narkotyki
- Światowy Dzień AIDS
- Projekt „HIV/AIDS – wiem, nie boję się, toleruję”
- Mam Czas rozmawiać
- Światowy Dzień Zdrowia
- Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach
- Brązowo ale czy zdrowo?
- Zaszczep w sobie chęć szczepienia- *celem akcji było podniesienie wiedzy nt. szczepień ochronnych w profilaktyce chorób zakaźnych oraz korzyści wynikających ze szczepień*
- Bezpieczne ferie 2018
- Bezpieczne wakacje 2018

W programach ogółem wzięło udział **3054** uczniów i **2236** rodziców.

Przy współpracy z Urzędem Miasta Chorzów zorganizowano **dnia 01 grudnia 2018r.** akcję profilaktyczną dla słuchaczy chorzowskiego Centrum Nauki i Biznesu „Żak”. Podczas akcji można było wykonać spirometrię , pomiar tlenu węgla w wydychanym powietrzu, zmierzyć ciśnienie tętnicze krwi, a wyniki skonsultować z lekarzem.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Chorzowie
mgr Aneta Szczęśniak